

2017

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SIA "AC Konsultācijas"

ĢIMENES ATBALSTA CENTRA "SAULSTARI" REORGANIZĀCIJAS PLĀNS

Pasūtītājs:

Zemgales plānošanas reģions, Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001

Izpildītājs:

SIA "AC Konsultācijas", Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048

Kontaktpersonas:

Projekta vadītāja Kristīne Vībāne, kristine.vibane@ack.lv, tel. 67873810

Projekta koordinatore Lelde Šarķe, lelde.sarke@ack.lv, tel. 67873810

Satura rādītājs

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums	3
Ievads.....	4
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums	5
2. Esošās situācijas apraksts	8
2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta	8
2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē	11
2.3. BSAC sasniedzamība	13
2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas	14
2.5. BSAC personāls	16
2.6. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība.....	19
2.7. BSAC budžets	19
3. Reorganizācijas risinājumi	22
3.1. Reorganizācijas risinājumi turpmākai bērnu aprūpei, turpmākie darbi.....	22
3.2 Pakalpojumu attīstīšana esošajās BSAC ēkās un tam nepieciešamais finansējums.....	27
3.3 Finansējuma avoti.....	29
3.4 Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā	36
Kopsavilkums	38
Pielikumi	41

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums

BSAC – bērnu sociālās aprūpes centrs	ĢAC – ģimenes atbalsta centrs
ES – Eiropas Savienība	PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
ETS – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam	SAM – Specifiskais atbalsta mērķis
DI - deinstitucionalizācija	SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
FT – funkcionāli traucējumi	ZPR – Zemgales plānošanas reģions
GRT – garīga rakstura traucējumi	

Deinstitucionalizācija (DI) – pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē¹

Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās).²

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi – pakalpojumi, kas personai sniedz atbalstu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver sevī arī aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenē, uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai “jauniešu mājā”.³

¹ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

² Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 28.lpp

³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

Ievads

Pamatojoties uz starp SIA "AC Konsultācijas" un Zemgales plānošanas reģiona 2016. gada 2.decembrī noslēgto Līgumu Nr. 3-41.4/65, SIA "AC Konsultācijas" veic Zemgales plānošanas reģiona bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi (iepirkuma ID NR. ZPR2016/8). Pakalpojuma mērķis ir izstrādāt detalizētus reorganizācijas plānus astoņām Zemgales plānošanas reģionā esošām bērnu sociālās aprūpes iestādēm. Šis reorganizācijas plāns tiek izstrādāts Ģimenes atbalsta centram "Saulstari" (turpmāk tekstā – BSAC). Reorganizācijas plāna 1.redakcijas izstrāde tika veikta no 2016. gada 2.decembra līdz 2017. gada 3.februārim.

Reorganizācijas plāna ietvaros veikts esošās situācijas raksturojums, sniegts reorganizācijas risinājuma attiecībā uz turpmāku bērnu aprūpi raksturojums, t.sk. identificējot indikatīvo darbībām nepieciešamo finansējuma apjomu un avotus. Plāna izstrādes ietvaros ir veikts esošo BSAC ēku vispārējs apsekojums, novērtējot ēkas stāvokli un identificējot vēlamās darbības attiecībā uz infrastruktūras atjaunošanu. Šo uzdevumu izpildē izmantotas vairākas datu ieguves metodes – dokumentu un statistikas datu analīze, divas diskusijas-plānošanas semināri ar pašvaldības un iestādes pārstāvjiem, BSAC darbinieku aptauja.

Šis reorganizācijas plāns sastāv no piecām nodaļām – reorganizācijas mērķa un pamatojuma, BSAC esošās situācijas apraksta, priekšlikumiem reorganizācijas risinājumiem, kopsavilkuma un pielikumiem.

Esošās situācijas aprakstā ietverta informācija par BSAC – tās pamatfaktiem un vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī par BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumu reorganizācijas risinājumiem nodaļā ietverta informācija par iestādes reorganizācijas risinājumu attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta, un par risinājumiem esošās ēkās, kurā šobrīd tiek organizēta bērnu aprūpe, turpmāko izmantošanu. Abos gadījumos nodaļā apkopoti aprēķinu rezultāti par indikatīvajām investīcijām infrastruktūras izveidei vai esošās uzlabošanai un sniegta informācija par iespējamajiem finansējuma piesaistes avotiem un to apguves nosacījumiem. Nodaļas noslēgumā pievienots nozīmīgāko reorganizācijas aktivitātīšu plāns.

1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums

Sociālie pakalpojumi ir iekļaujošu izaugsmi veicinošs faktors, jo tajos ieguldītie līdzekļi sekmē cilvēkkapitāla attīstību, tādējādi sniedzot vidēju un ilgtermiņa atdevi kā ekonomiskā aspektā, tā individuālā un sabiedrības līmenī kopumā.⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.-2020.gadam (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) aktualizē nepieciešamību mainīt līdzšinējo pieeju un izpratni par sociālajiem pakalpojumiem, lai tie būtu kā atbalsta instruments indivīdu aktivizēšanai, iekļaušanai sabiedrībā, izglītības sistēmā un darba tirgū.⁵ Lai uzlabotu ārpusģimenes aprūpē esoši bērnu aprūpi, Pamatnostādnēs ir definēts rīcības virziens - veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpi ģimeniskā vidē⁶ vai tai pietuvinātā pakalpojumā⁷ un sekmēt bērnu atgriešanos ģimenē.⁸ Tieši bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa - ir prioritāra attiecībā uz bērna vajadzībām.

Gadījumos, kad bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa – nav iespējama, bērns tiek ievietots bērnu ilgstošas aprūpes iestādē. Taču esošais aprūpes modelis – tā tradīcijas ir sakņojušās “vecajā aprūpes sistēmā” - nereti ir attāls no tā, kāda bērnu aprūpe būtu ģimeniskai videi pietuvinātā modelī – vienkāršiem vārdiem raksturojot, kā tas būtu situācijā ģimenē. Kā norādīts Kopīgajās Eiropas vadlīnijās pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem (“Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”), bērnu aprūpes institūcijas bieži atgādina lielas, apjomīgas iestādes, kas nav bāzētas bērna vajadzībās un kas nav tuvas ģimeniskiem apstākļiem - tām ir institūcijai raksturīgas pazīmes (depersonalizācija, rutīnas stingrība, bloku veida aprūpe, socializēšanās ierobežojumi, atkarība no iestādes).⁹ Esošie bērnu aprūpes centri nereti ir veidojušies kā iestādes ar plašiem gaitenīem, daudz dzīvojamām istabām, koncentrējot lielu bērnu skaitu vienuviet. Nereti šajās iestādēs, ņemot vērā lielās telpu platības, ir reģistrēti vairāki pakalpojuma veidi (krīzes centrs, pansionāts, pirmsskolas izglītības iestāde u.c.), bērnu mājām veidojoties pakalpojumu centrā.

Tāpēc jaunajā bērnu aprūpes modelī bērnu grupas veidojamas dzīvojamās ēkās (attiecīgi dzīvokļos daudzdzīvokļu ēkā vai privātmājās), grupas veidojamas mazas – līdz astoņiem bērniem un jauniešu māju gadījumā – līdz 12 bērniem. Tāpat rekomendējams nekoncentrēt lielu skaitu bērnu grupu vienuviet, tāpēc maksimālais grupu skaits vienā ēkā būtu 1-3 grupas. Papildus, ņemot vērā to, ka nereti novērojama situācija, kad bērnu aprūpes iestādes atrodas ārpus apdzīvotu vietu centriem, kur nav pieejami veselības, sociālie un sadzīves pakalpojumi, jauno modeli nepieciešams veidot tādos apdzīvotu vietu centros, kur ir šie pakalpojumi.

⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 4.lpp

⁵ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 6.lpp

⁶ Ģimeniskā vide - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskā vide ir īstermiņa vai ilgtermiņa aprūpes forma, kas paredz bērna augšanu ģimenē, kurā ģimenes loceklim ir piešķirtas tiesības sniegt šāda veida aprūpi un kas ir finansiāli vai citādā veidā tiek materiāli atbalstīta. (28.lpp)

⁷ Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums – pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās). (28.lpp)

⁸ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 47.lpp

⁹ Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 26.lpp

Nepieciešamību pēc pārmaiņām bērnu aprūpē papildina pētījumā par ārpusģimenes, aprūpes un adopcijas sistēmu secinātais¹⁰, ka tikai 41% no ārpusģimenes aprūpes iestādē esošajiem bērniem jūtas pilnvērtīgi sagatavoti un ir apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas. Tas nozīmē, ka vairāk nekā puse bērnu, kuri dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādē, nejūtas pilnvērtīgi sagatavoti un nav apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas.¹¹

Lai palīdzētu bērniem apgūt patstāvīgai dzīvei nepieciešamās iemaņas, kā arī veicinātu individuālāku pieeju, kas ir iespējami tuva vēlamajam ģimenes modelim, kādā jādzīvo bērniem ģimenēs, mazinot institūcijas sajūtu raisošus vides apstākļus, nepieciešams mainīt pastāvošo pakalpojuma formu. Viens no risinājumiem ir jau uzsāktā jauniešu māju izveide un attīstība, kur pusaudzis apgūt zināšanas un prasmes personīgā budžeta plānošanai, mājāsaimniecības vadīšanai, sevis aprūpei un citām sadzīvē nepieciešamām iemaņām, kas ir būtisks priekšnoteikums sekmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iznākšanas no bērnu aprūpes iestādes.¹² Jauniešu mājas paredzētas jauniešiem vecumā no 15 gadiem. Otrs risinājums ir mazskaitlīgu bērnu grupu izveide bērniem vecumā līdz 15 gadiem (ar maksimālo bērnu skaitu vienā grupā astoņi un vienā ēkā - ne vairāk kā trīs grupām). Šis aprūpes modelis paredz iespēju veidot arī mazākas grupas - bērnu skaitu grupā, mājokļa veidu un aprūpes modeli katrai bērnu aprūpes iestādei nepieciešams izstrādāt patstāvīgi, ņemot vērā bērna vajadzības. Veidojot jaunu bērnu aprūpes modeli, ir būtiski uzsvērt, ka joprojām primāri saglabājas ģimenes nedalāmības princips.

Ņemot vērā, ka jaunajā aprūpes modelī centrālā loma ir bērnam un individuālākas pieejas radīšana, tiek plānots, ka aprūpē un rehabilitācijā iesaistītā personāla skaits iestādēs, kuras turpinās darbu, nemazināsies, jo speciālisti būs nepieciešami kvalitatīva pakalpojuma tālākai nodrošināšanai pēc pasākuma īstenošanas.¹³ Pieaugs speciālistu skaits uz vienu bērnu. Attiecībā uz jaunā pakalpojuma modeļa attīstību lielākais izaicinājums ir mainīt pašreizējo domāšanas veidu, primāri domājot par to, kā ģimenē tiktu organizēti procesi un risinātas problēmas, un mainīt pakalpojuma organizācijas veidu – sākot ar bērnu ēdināšanas organizāciju un apģērba iegādi, beidzot ar budžeta plānošanu katrai grupai un sadarbību ar citiem aprūpē iesaistītajiem speciālistiem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju, reorganizācijas plāna uzdevums ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu - nosakot, vai un kā nepieciešams mainīt pakalpojumu, lai tas atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam, vai pakalpojumu ir nepieciešams saglabāt. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā rodas iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu jaunas infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīg līdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli.

¹⁰ Pētījums „Ārpusģimenes, aprūpes (ārpusģimenes aprūpes iestādes, audžuģimenes, aizbildnība) un adopcijas sistēmas izpēte un ieteikumi tās pilnveidošanai”, 21. un 275.lpp., http://www.bti.gov.lv/lat/arpusgimenes_aprupe/statistika_un_petijumi/?doc=1877&page

¹¹ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

¹² Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

¹³ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

Gadījumā, kad plāna izstrādē tiek identificēta nepieciešamība pēc aprūpes modeļa maiņas un bērnu pārvietošanas, reorganizācijas plānā tiek raksturotas pašvaldības ieceres attiecībā uz esošās ēkas infrastruktūras turpmāku izmantošanu citu sabiedrībai vajadzīgu sociālo pakalpojumu attīstībai.¹⁴ Tāpēc šī reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros ir ne tikai apkopotas pašvaldību ieceres pakalpojumu attīstībā esošajā ēkā, bet arī apkopota detalizēta informācija par iestādes atrašanās vietu un sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, lai tādējādi palīdzētu gūt priekšstatu par vietas potenciālu, kā arī veikts ēkas tehniskais apsekojums, lai palīdzētu noteikt nepieciešamās darbības BSAC ēku infrastruktūras atjaunošanā.

---

¹⁴ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitutionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

2. Esošās situācijas apraksts

Nodaļā raksturota esošā situācija BSAC – pamatfakti par iestādi un tās vēsturi, atrašanās vietu un sasniedzamību, BSAC tuvumā esošajiem sociālajiem, veselības, izglītības un sadzīves pakalpojumiem. Nodaļas turpinājumā sniegta informācija par BSAC esošajiem bērniem un to skaita izmaiņām pēdējo (2014.-2016.) gadu laikā, BSAC personālu. Nodaļas noslēgumā iekļauta informācija par BSAC ēku infrastruktūru, t.sk. īpašumtiesībām, kā arī par iestādes pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu.

2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta

Šajā nodaļā sniegts BSAC raksturojums, sniedzot informāciju par tā vēsturi un nodrošinātajiem pakalpojumiem, kā arī raksturojot iestādes novietojumu, to attēlojot arī grafiski.

ĢAC "Saulstari" atrodas Līkumos, kas ir ciems Sēlpils pagastā, Salas novadā, aptuveni 15 km attālumā no novada centra (Salas) un 25 km attālumā no tuvākās republikas nozīmes pilsētas – Jēkabpils (skatīt 1. un 2. attēlu). Līkumos bez BSAC atrodas vien dažas dzīvojamās mājas.

Attēls 1. Līkumu novietojums Zemgales reģionā un Latvijā. Avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija¹⁵

Sēlpils pagasts (skatīt 2. attēlu), kur atrodas BSAC, ir viena no divām Salas novada administratīvajām teritorijām. Salas novads izveidots 2009. gadā, apvienojot Sēlpils un Salas pagastus. Tas atrodas Daugavas kreisajā krastā un robežojas ar Salas, Staburaga un Sunākstes pagastiem (Jaunjelgavas novads), Viesītes lauku teritoriju (Viesītes novads), bet Daugavas otrā krastā ar Krustpils pagastu (Krustpils novads), Pļaviņām un Klintaines pagastu (Pļaviņu novads). Pēc PMLP datiem¹⁶ deklarēto iedzīvotāju skaits Salas novadā uz 01.07.2011. ir 3 924. No tiem 865 dzīvo Sēlpils pagastā. Salas novada

¹⁵ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Plānošanas reģioni <http://www.varam.gov.lv/images/text/PlanRegioni.jpg> (skatīts 22.12.2016)

¹⁶ PMLP (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (skatīts 03.01.2017)

kopējā platība ir 317,1 km², no kuras Sēlpils pagasta platība veido aptuveni trešdaļu jeb 121,7 km².¹⁷ Detalizētu informāciju par BSAC novietojumu skaitīt 1. tabulā.

Iestādes novietojums	
Faktiskā adrese	Līkumi, Sēlpils pagasts, Salas novads, LV-5232
Juridiskā adrese	Līkumi, Sēlpils pagasts, Salas novads, LV-5232
Deklarēto iedzīvotāju skaits Sēlpils pagastā	849 ¹⁸
Deklarēto iedzīvotāju skaits Salas novadā	3 873 ¹⁹
Attālums līdz novada centram	Sala - 15,4 km
Attālums līdz tuvākajai republikas nozīmes pilsētai	Jēkabpils - 25,6 km
Attālums līdz tuvākajai pilsētai, kur pieejami veselības aprūpes pakalpojumi, ar kuru tiek nodrošināta sabiedriskā transporta savienojamība	Jēkabpils - 25,6 km

Tabula 1. BSAC novietojums.

Attēls 2. BSAC novietojums Sēlpils pagastā. *Avots: Google Maps*²⁰

Iestāde pašreiz sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ar izmitināšanu bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem²¹. BSAC darbība izvietota trīs dažādās ēkās

¹⁷ Salas novada mājas lapa (2016). Par Salas novadu. <http://www.salasnovads.lv/index2.php?sadID=21> (skatīts 22.12.2016)

¹⁸ PMLP (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregj/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf
(skatīts 03.01.2017)

19 turpat

²⁰ Google Maps (2016). <https://www.google.lv/maps/> (skatīts 26.12.2016)

²¹ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

– bijušajā Līkumu muižā (3. attēls), blakus esošā divstāvu ēkā (4. attēls) un divstāvu namā "Līkumi-2" nedaudz ārpus Līkumu muižas teritorijas (5.attēls).

Līkumu muižā, kas ir viena no pašreizējām BSAC ēku kompleksā ietilpstošajām ēkām, pēc pēdējā privātā īpašnieka, ārsta Pētera Rumpes nāves, pēc viņa vēlēšanās tika izveidots Sarkanā Krusta aprūpes nams bērniem bāreņiem un trūcīgiem bērniem. Vēlāk, 1938. gadā, muižā izveidota internātskola meitenēm un māju nosaukums mainīts no "Līkummuiža" uz pašreizējo – "Līkumu muiža". 1940. gadā skola nonākusi Izglītības ministrijas pakļautībā un tās nosaukums mainīts uz "Ābeļu bērnu nams", jo tolaik tā atradusies Ābeļu pagastā. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 1991. gadā bērnu nams nonācis Jēkabpils rajona pašvaldības pārziņā, savukārt 1994. gadā tas pārdēvēts par bāreņu namu "Līkumi."²² Pašreizējo piederību Salas novadam BSAC ieguvis 2009. gadā pēc teritoriālās reformas kā Salas novada pašvaldības aģentūra bāreņu nams „Līkumi”, bet pašreizējo nosaukumu Ģimenes atbalsta centrs "Saulstari" BSAC ieguvis 2016. gada 1. novembrī.

Attēls 3. Līkumu muiža.

Attēls 4. BSAC centrālā ēka.

Attēls 5. "Līkumi-2"

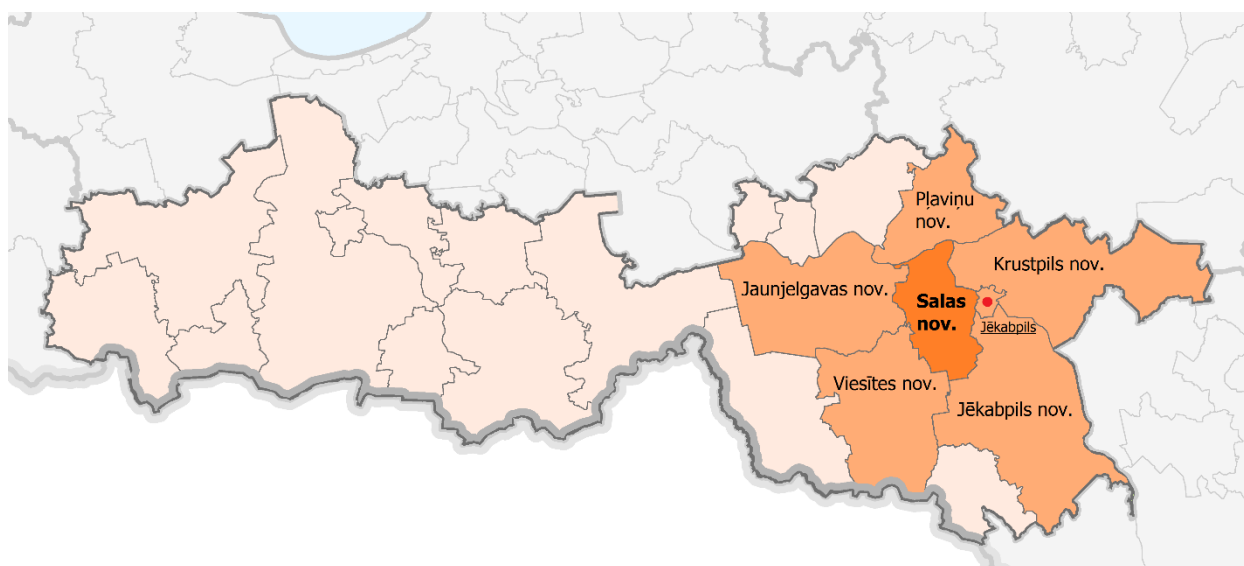
²² Salas novada mājaslapa (2017). Pašvaldības iestādes – Ģimenes aprūpes centrs "Saulstari". <http://www.salasnovads.lv/index2.php?sadID=107> (Skatīts 21.01.2017)

2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Šajā nodaļā sniegta informācija par BSAC apkārtnē pieejamiem pakalpojumiem, pievēršot uzmanību sociālajiem, veselības aprūpes un sadzīves pakalpojumiem, kā arī raksturojot izglītības ieguves un brīvā laika pavadīšanas iespējas centra tuvumā. Padziļināti aplūkota sociālo pakalpojumu pieejamība, t.sk. apkārtējos novados, jo tā ir būtiska, plānojot jaunu vai esošu sociālo pakalpojumu attīstību novadā, t.sk. reorganizējamajā ēkā.

2.2.1 Sociālo pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Pēc Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra informācijas, Salas novadā atrodas un **sociālos pakalpojumus** sniedz tikai BSAC un Sociālais dienests. Plašāks sociālo pakalpojumu piedāvājums Salas novada iedzīvotājiem pieejams apkārtējos novados un Jēkabpilī.

Attēls 3. Salas novada novietojums Zemgales un apkārtējo teritoriju kontekstā. Avots: Zemgales plānošanas reģions.

Apkārtējos novados kopumā ir plašs piedāvāto sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu klāsts ģimenēm ar bērniem, pensijas vecuma personām un citām krīzes situācijā nonākušām personām, tomēr novados pietrūkst sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu bērniem ar FT un pilngadīgām personām ar GRT.

Bērnu ilgstošas aprūpes pakalpojums, ko nodrošina BSAC, ir vienīgais ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojums bērniem Salas novadā un kaimiņu novados. Citi sociālās aprūpes pakalpojumi bērniem un ģimenēm apkārtējos novados tiek nodrošināti Jaunjelgavas un Plaviņu novadā – abos novados darbojas dienas centrs ģimenēm ar bērniem (arī pensijas vecuma personām un personām ar FT, t.sk. bērniem) un Jēkabpilī, kur pieejami pašvaldības ģimenes atbalsta centra pakalpojumi. Sociālo rehabilitāciju bērniem un ģimenēm sniedz arī Jēkabpils novada pašvaldības sociālā dienesta struktūrvienība “Ģimenes atbalsta un krīzes centrs”, kā arī nodibinājums “Mārtiņa Fonds”, kas piedāvā īslaicīgu sociālo rehabilitāciju arī bērniem ar FT.

Plašākai mērķa grupai, kas iekļauj arī krīzē nonākušas personas un personas bez noteiktas dzīvesvietas, īslaicīgas sociālās aprūpes un atbalsta pakalpojumi ir pieejami arī Jaunjelgavas novada krīzes centrā, Jēkabpilī esošajā Biedrības Kristīgai paaudžu kopībai “Tilts” struktūrvienībā “Upe”, kur tiek sniegti īslaicīgi

sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem un citām krīzes situācijā nonākušām personām, kā arī Jēkabpils Sociālā dienesta nakts patversmē.

Attiecībā uz pilngadīgo personu sociālo aprūpi Jēkabpils novada Sociālā dienesta struktūrvienība Sociālās aprūpes nams "Mežvijas" un Pļaviņu novada Sociālās aprūpes centrs "Pļaviņas" un Krustpils novada Sociālās aprūpes centrs "Jaunāmuiža" ir vienīgie pakalpojumu sniedzēji, kas piedāvā ilgstošu sociālo aprūpi pilngadīgām personām ar FT un pensijas vecuma personām.

Var secināt, ka Salas novadā un apkārtējos novados nav pakalpojumu pilngadīgām personām ar GRT, jo vienīgais sociālās aprūpes pakalpojums, kas tiek piedāvāts šai mērķa grupai, pēc Sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistra datiem uz 2017. gada sākumu, ir pieejams tikai Jēkabpils Sociālā dienesta dienas aprūpes centrā. Salas novadā un apkārtējos novados ir ierobežots arī sabiedrībā balstītu pakalpojumu klāsts bērniem ar FT. Dienas centra pakalpojums šai mērķa grupai tiek piedāvāts Pļaviņu novadā un Jēkabpils novadā nodibinājumā "Mārtiņa Fonds".

2.2.2 Veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Attiecībā uz citiem pakalpojumiem – BSAC apkārtnē primārie veselības aprūpes pakalpojumi, sadzīves un izglītības pakalpojumi, brīvā laika pavadīšanas iespējas ir pieejamas vidēji desmit līdz 15 km rādiusā – Sēlpils pagasta centrā vai Salā. Minēto pakalpojumu pieejamība raksturota turpmāk nodaļā.

Veselības aprūpes pakalpojumi. Salas novadā veselības aprūpi nodrošina četri ģimenes ārsti, t.sk. viens ģimenes ārsts pakalpojumus sniedz arī Sēlpils pagastā Sēlijā, kas ir aptuveni 10 km attālumā no BSAC. Salas novada centrā aptuveni 15 km attālumā no BSAC atrodas trīs ģimenes ārstu privātprakses un aptieka.²³ Tuvākā apdzīvotā vieta, kur pieejami plašāki veselības aprūpes pakalpojumi, ir Jēkabpils reģionālā slimnīca,²⁴ kas nodrošina neatliekamo medicīnisko palīdzību 24 stundas diennaktī, kā arī primāros un sekundāros veselības aprūpes pakalpojumus – tajā pieejams traumpunkts, ambulatorā nodaļa, stacionārā palīdzība, dažādu veidu diagnostikas pakalpojumi un laboratorija.

Sadzīves pakalpojumi. Tuvākie sadzīves pakalpojumi BSAC ir pieejami Salā un Sēlijā – abos ciemos ir pārtikas veikali, Salā – arī kafejnīca. Salas novada centrā atrodas kosmētikas un masāžas kabinets. Plašāki sadzīves pakalpojumi pieejami Jēkabpilī.

Izglītības pieejamība. Salas novadā ir četras izglītības iestādes – vistuvāk BSAC atrodas pirmsskolas izglītības iestāde „Ābelīte” un Salas vidusskola, kas atrodas Salā, nedaudz tālāk atrodas Biržu pamatskola un Biržu internātpamatskola.²⁵ Nacionālās nozīmes centrā Jēkabpilī atrodas vairākas pirmsskolas izglītības iestādes, pamatskola, ģimnāzija, vidusskolas, mūzikas skola, mākslas skola, sporta skola un augstākās izglītības iestādes.²⁶

Brīvā laika pavadīšanas iespējas. Salas novadā kultūras dzīvi organizē Salas un Sēlijas kultūras nami, Biržu tautas nams un Raiņa klubs-muzejs, kur notiek kultūras aktivitātes, piemēram, māksliniecisko

²³ Salas novada mājas lapa (2017). Veselības aprūpe. <http://www.salasnovads.lv/index2.php?sadID=250> (skatīts: 03.01.2017)

²⁴ Jēkabpils reģionālā slimnīca (2017). <http://www.jekabpilsrs.lv/> (skatīts: 03.01.2017)

²⁵ Salas novada Attīstības programma 2012.-2018., 18.lpp. http://www.planosana.lv/salasnovads/ATT_PROGAM.pdf

²⁶ Jēkabpils novada domes mājas lapa (2016). Pakalpojumi. Izglītība. <http://www.jekabpils.lv/lv/pakalpojumi/izglitiba> (skatīts: 03.01.2017)

kolektīvu darbība,²⁷ bērniem ir pieejams "Bērnu un jauniešu centrs". Salas vidusskolas sporta zāle piedāvā smagatlētikas zāles izmantošanas iespējas, kā arī iespēju spēlēt galda tenisu, futbolu un florbolu. Sporta zāle un laukums pieejami arī Biržos. Iespējams izmantot arī sporta laukumu pie izglītības iestādes.²⁸

Kopumā veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē ir ierobežota, jo Līkumos, kur atrodas BSAC, citi pakalpojumi, izņemot BSAC sniegtos sociālos pakalpojumus, nav pieejami. Tuvākās vietas, kas atbilst ieteiktajam VARAM pakalpojumu klāstam atbilstoši apdzīvojuma līmenim²⁹ - pagasta centrs, ciems ir Salas un Sēlpils pagastu centri, uz kuriem, lai saņemtu nepieciešamos pakalpojumus, no Līkumiem ir jāmēro vidēji 15 km liels attālums.

2.3. BSAC sasniedzamība

Šajā nodaļā raksturota BSAC sasniedzamība, sniedzot informāciju par ceļiem, pa kuriem iespējams nonākt BSAC, to stāvokli un raksturojot BSAC pieejamību ar sabiedrisko transportu, t.sk. sniedzot informāciju par pieejamā sabiedriskā transporta maršrutiem.

Ceļu infrastruktūra

Tuvākais reģionālais autoceļš P76 (Aizkraukle-Jēkabpils) atrodas aptuveni deviņu kilometru attālumā no BSAC. Šis autoceļš pie Jēkabpils nodrošina savienojumu ar reģionālo autoceļu P75 (Jēkabpils-Lietuvas robeža (Nereta)) un valsts nozīmes autoceļiem A6 (Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Paternieki)) un A12 (Jēkabpils-Rēzekne-Ludza-Krievijas robeža (Terehova)). Savukārt pie Aizkraukles autoceļš P76 izved uz reģionālo autoceļu P86 (Sērene—Kalnieši) un valsts nozīmes autoceļu A6. Tuvāk esošie autoceļi ir vietējās nozīmes autoceļi, viens no tiem ir V813 (Stūrāni-Puļpāni).³⁰ Lai arī ĢAC "Saulstari" piededceļi ir vietējas nozīmes grants seguma ceļi, tie šobrīd ir ļoti labā stāvoklī un nokļūšana līdz centram ir ērta.

Tieši pretī Līkumiem, pāri Daugavai, aptuveni 600 m attālumā no BSAC atrodas Pļaviņas, kur gada siltajos periodos iespējams nokļūt ar laivu, bet ziemas laikā iespējams šķērsot upi pa ledu, pārejot ar kājām. Lai nokļūtu Pļaviņās ar autotransportu, nepieciešams braukt 43,8 km caur Jēkabpili vai 76,2 km caur Aizkraukli.

Pieejamība ar sabiedrisko transportu

BSAC tuvākā sabiedriskā transporta pietura "Līkumu bērnu nams" atrodas aptuveni 500 m attālumā no tā. BSAC darbinieki pauž uzskatu, ka autobusa pietura atrodas pārāk tālu, tādēļ to nepieciešams pārcelt tuvāk centram, lai mērojamais attālums, īpaši diennakts tumšākajos laikos, būtu īsāks. Pie centra ir teritorija šāda sabiedriskā transporta galapunkta izveidei.

²⁷ Salas novada Attīstības programma 2012.-2018., 20.lpp. http://www.planosana.lv/salasnovads/ATT_PROGAM.pdf

²⁸ Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam (2012). http://www.salasnovads.lv/uploads/planosanas_dokumenti/Sala_AS_.pdf (skatīts: 04.01.2017)

²⁹ VARAM. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam, 5. pielikums. "Pakalpojumu klāsts („grozs”) atbilstoši apdzīvojuma līmenim (infrastruktūra un pakalpojumi)"

³⁰ Pēc Latvijas Valsts ceļi datiem. <http://lvceli.lv/informacija-un-dati/#celu-klasifikacija> (skatīts 18.12.2016)

Pašlaik no pieturas tiek nodrošināts tikai viens maršruts Jēkabpils-Sēlpils-Līkumi-Jēkabpils, kura ietvaros pasažieru pārvadājumus nodrošina SIA "Jēkabpils autobusu parks" un KS "Toms". Autobuss no pieturas "Līkumu bērnu nams" uz Jēkabpili kursē katru dienu divos laikos. Pulksten 7:01 (caur Sēlpili) un pulksten 18:24 (caur Salu) virzienā uz Jēkabpili. Vidējais ceļā pavadītais laiks līdz Jēkabpilij ir 48 minūtes. Reisa ietvaros KS "Toms" nodrošina pasažieru pārvadājumus tikai darba dienās, skolas laikā. Autobuss pieturā "Līkumu bērnu nams" pietur pulksten 17:06.³¹

BSAC atrodas Daugavas ielokā nomaļus no novada centra, tādēļ sabiedriskā transporta pieejamība ir ierobežota un vietējo iedzīvotāju nokļūšana līdz novada centram, kā arī tuvākajam nacionālās nozīmes attīstības centram - Jēkabpilij ir apgrūtināta, jo autobuss kursē tikai trīs reizes dienā – no rīta pulksten 7:01 un vakaros pulksten 17:06 (tikai darba dienās un skolas laikā) un 18:24.

2.4. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas

Šajā nodaļā raksturoti BSAC esošie bērni pēc to dzimuma, vecuma, tautības, reliģiskās piederības. Nodaļā sniegta informācija par bērnu izglītību, uzturēšanās ilgumu BSAC, deklarēto adresi, dzīvi pirms nonākšanas BSAC, sociālajām saitēm ar ģimeni. Sniegta informācija arī par bērnu skaita BSAC izmaiņām pēdējo gadu (2014.-2016.) laikā, kā arī izstāšanās iemesliem.

BSAC uz 2016. gada 6. decembri ir 32 bērni – 15 meitenes un 17 puīši, no kuriem 21 bērns ir latviešu tautības un 11 ir krievu tautības, no kuriem, savukārt, seši bērni ikdienā uzturas ārpus BSAC – trīs bērni atrodas Bērnu psihoneiroloģiskajā slimnīcā "Ainaži", viens bērns nodots aprūpē un viens bērns nodots aizbildnībā. Turpmāk nodaļā raksturoti bērni, kas BSAC uzturas pastāvīgi (26).

Bērni ir vecumā no viena līdz 17 gadiem. Visvairāk bērnu ir vecumā 12-17 gadi – to ir 13. Pieci bērni ir 7-11 gadu vecumā un astoņi bērni – vecumā līdz 6 gadiem. Vienam bērnam ir reliģiskā piederība, turpretim pārējiem 25 bērniem reliģiskās piederības nav.

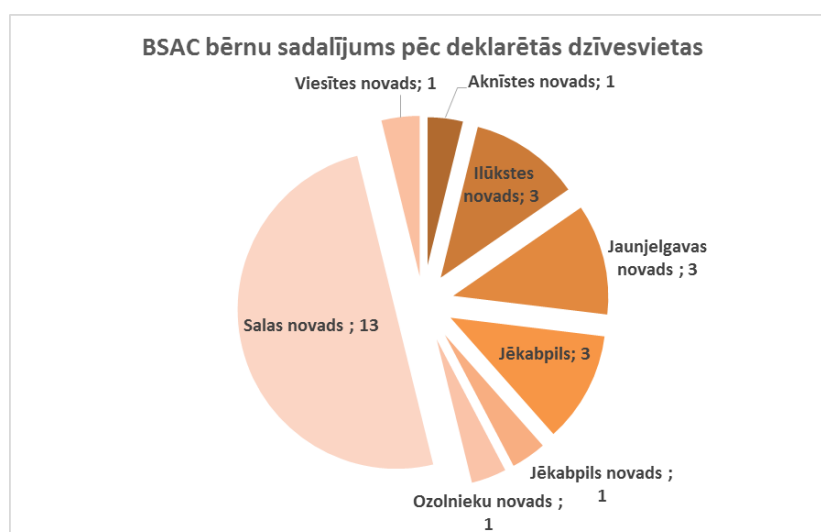
	Bērnu skaits
Dzimums	
<i>Sieviete</i>	15
<i>Vīrietis</i>	11
Vecums	
<i>0-11 mēneši</i>	-
<i>1-3 gadi</i>	3
<i>4-6 gadi</i>	5
<i>7-11 gadi</i>	5
<i>12-17 gadi</i>	13
Tautība	
<i>Latviešu tautība</i>	17
<i>Krievu tautība</i>	9
Izglītība	

³¹ Pēc Autotransporta direkcijas sniegtajiem datiem un 1188.lv Starppilsētu autobusu saraksta. <http://www.1188.lv/satiksmes/starppilsetu-autobusi> (skatīts 17.12.2016)

	Bērnu skaits
<i>Bērns līdz 4 gadu vecumam, neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi</i>	3
<i>Vispārējās izglītības programma</i>	19
<i>t.sk. apgūst profesiju</i>	3
<i>Speciālās izglītības programma</i>	4
<i>t.sk. apgūst profesiju</i>	1
Bērnu uzturēšanās ilgums BSAC	
<i>līdz 3 mēnešiem</i>	10
<i>4 -11 mēneši</i>	9
<i>1-2 gadi</i>	2
<i>3-4 gadi</i>	-
<i>5 gadi un vairāk</i>	5
Invaliditāte	
<i>Ir</i>	2
<i>Nav</i>	24
Kopā	26

Tabula 2. BSAC bērnus raksturojošie rādītāji.

Pašvaldības, kurās ir deklarēti BSAC esošie bērni, ir Salas novads, Viesītes novads, Aknīstes novads, Ilūkstes novads, Jaunjelgavas novads, Jēkabpils novads, Ozolnieku novads un Jēkabpils pilsēta.

Attēls 4. BSAC bērnu sadalījums pēc deklarētās dzīvesvietas.

Pirms nonākšanas BSAC visi bērni ir dzīvojuši bioloģiskajās ģimenēs, t.sk. viens bērns uz BSAC ir pārcelts no citas aprūpes iestādes Daugavpilī. Iemesli bērnu nonākšanai BSAC galvenokārt ir alkohola pārmērīga lietošana ģimenē un nespēja parūpēties par bērnu, nenodrošinot bērna vajadzības – netīra dzīvesvieta, pārtikas trūkums, nepiemēroti dzīves apstākļi, bērna pamešana novārtā, vardarbība pret bērnu vai bērna tuvinieku. Vairāki bērni ir palikuši bez vecāku aprūpes, jo tikusi apdraudēta viņu dzīvība.

Uz 2016. gada 6. decembri desmit bērni BSAC ir ievietoti nesen un uzturas BSAC mazāk kā trīs mēnešus, 11 bērniem uzturēšanās ilgums BSAC ir no viena līdz diviem gadiem un pieci bērni centrā uzturas ilgāk par pieciem gadiem. 12 bērniem kontakts ar vecākiem ir minimāls – vai tas ir rets, vienpusējs no bērna puses, vai nav vispār, kas bērniem samazina iespēju atgriezties ģimenē pie bioloģiskajiem vecākiem. Ar brāļiem un māsām, īpaši ja visi dzīvo iestādē kopā, kontakts tiek uzturēts ciešs. Pieciem bērniem ir ciešs

kontakts ar citiem ģimenes locekļiem, piemēram, ar vecvecākiem, - tie visi ir bērni, kas aprūpes iestādē uzturas mazāk kā gadu.

Divdesmit divi bērni apgūst vispārējo pirmsskolas, pamata vai vidējās izglītības programmu. Trīs jaunākie bērni pirmsskolas izglītības iestādē neapmeklē. Četri bērni apgūst izglītību speciālās izglītības programmās, no kuriem viens apgūst arī profesiju.

Bērnu skaita izmaiņas BSAC

Pēdējo trīs gadu (2014.-2016.) laikā bērnu skaits iestādē kopumā samazinās. Starp bērnu izstāšanās iemesliem visbiežākais ir – atgriešanās ģimenē, tam seko patstāvīgas dzīves uzsākšana un adopcija. Vēl ievērojams skaits bērnu nonāk aizbildnībā, bet tikai neliela daļa – audžuģimenē, vai tiek pārvietoti uz citu sociālās aprūpes centru. Detalizētas BSAC bērnu skaita izmaiņas un to iemesli šo gadu laikā attēlotas 3. tabulā.

Gads	2014	2015	2016	Kopā
BSAC bērnu kopskaits gada 1. janvārī	65	59	29	vid. 51
Uzņemti	23	8	27	58
Izstājušies	29	38	24	91
<i>t.sk. atgriežoties pie vecākiem</i>	8	13	12	33
<i>t.sk. nonākot audžuģimenē</i>	1	3	0	4
<i>t.sk. adoptēti</i>	5	10	4	19
<i>t.sk. nonākot aizbildnībā</i>	5	4	3	11
<i>t.sk. uzsākot patstāvīgu dzīvi</i>	9	8	4	21
<i>t.sk. pārvietojot uz citu bērnu sociālās aprūpes centru</i>	1	0	1	2

Tabula 3. BSAC klientu skaita izmaiņas un izstāšanās iemesli 2014.-2016. gadā.

2.5. BSAC personāls

Šajā nodaļā raksturots BSAC personāls, raksturojot darbinieku dzimumu, vecuma un dzīvesvietas rādītājus, darba stāžu un profesijas vai amatus BSAC, kā arī izglītību. Nodaļā izklāstīti darbinieku tālākās nodarbinātības plāni – lai noskaidrotu gatavību strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālo pakalpojumu sniegšanā iestādes reorganizācijas gadījumā. Kā informācijas avots izmantota iestādes sniegtā informācija un veiktās darbinieku aptaujas rezultāti.

BSAC uz 2016. gada 6.decembri **kopskaitā strādā 26 darbinieki**, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 14** (kas veido 54% no darbinieku kopskaita), **saimnieciski tehniskais personāls ir deviņi** (kas veido 35% no darbinieku kopskaita), administratīvais personāls ir divi – direktora vietnieks un sekretārs (kas veido 8% no darbinieku kopskaita) un viens vadītājs (kas veido 4% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītājs ir Juris Boķis.

Kopējais bērnu skaits BSAC ir 32 (uz 2016. gada 6. decembri). Uz vienu bērnu iestādē ir 0,81 darbinieks, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,44. Tomēr jāņem vērā, ka no 32 bērniem seši bērni ikdienā neuzturas BSAC, jo atrodas citviet – rehabilitācijas centrā "Solis Piebalgā", bērnu psihoneiroloģiskajā slimnīcā "Ainaži" vai pirmsadopcijas aprūpē. Secināms, ka **reālais aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu faktiski vērtējams kā 0,54**.

Salīdzinot ar vidējo rādītāju starp visām astoņām ZPR esošajām bērnu aprūpes iestādēm (t.sk. SOS un "Centrs Elizabete"), pēc reģistrētā bērnu skaita, ĢAC "Saulstari" gadījumā darbinieku skaits vidēji uz vienu bērnu ir trešais zemākais starp visām iestādēm (0,81). ZPR vidējais rādītājs ir 0,99. Savukārt aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu BSAC gadījumā ir 0,44, kas ir pats zemākais rādītājs starp apskatītajām iestādēm (vidēji ZPR – 0,67).

	iestāde 1	iestāde 2	iestāde 3	iestāde 4	iestāde 5	BSAC	iestāde 6	iestāde 7	ZPR vid.
Darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,92	0,95	1,26	1,05	0,60	0,81	1,72	0,63	0,99
Aprūpes darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,65	0,58	0,95	0,57	0,47	0,44	1,17	0,51	0,67

Tabula 4. Darbinieku skaits uz vienu bērnu ZPR esošajās iestādēs pēc reģistrētā bērnu skaita.

Turpinājumā īsumā raksturota darbinieku izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs u.c. raksturojoši rādītāji, balstoties uz veiktās aptaujas rezultātiem. Aptaujā kopskaitā piedalījās **22 no 26 iestādē esošajiem darbiniekiem, tāpēc tālāk norādītā informācija attiecināma tikai uz aptaujātajām personām** (pilnu aptaujas rezultātu analīzi skatīt 1.pielikumā):

- No aptaujātajiem 22 BSAC darbiniekiem – 15 ir sievietes un septiņi – vīrieši (BSAC kopā ir 8 vīrieši un 18 sievietes). Līdzīgi kā citās ZPR bērnu aprūpes iestādēs, vīrieši šajā jomā ir nodarbināti skaitliski mazāk nekā sievietes. Tomēr uz citu ZPR iestāžu fona BSAC "Saulstari" ir nodarbināts lielāks vīriešu īpatsvars – izsakot procentos, 31% (ZPR vidēji 14%), kas skaidrojams ar lielāku saimnieciski tehniskā personāla īpatsvaru un vīriešu nodarbinātību tajā (iestādē ir četri kurinātāji).
- Darbinieki ir vecumā no 26 līdz 63 gadiem, darbinieku vidējais vecums ir 47,3 gadi (ZPR vidēji – 46,3 gadi), tādēļ secināms, ka BSAC vidēji ir nedaudz vecāks kolektīvs.
- Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Salas novadā (15 darbinieki). Jēkabpilī deklarēti četri darbinieki, bet Jaunjelgavas, Krustpils un Madonas novados – katrā pa vienu. Dīvos gadījumos darbinieku faktiskā dzīvesvieta atšķiras no deklarētās dzīvesvietas, tomēr tā atrodas Salas novadā. Lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – četru darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai ir līdz 3 km, 13 darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir līdz 15 km, bet pārējiem – lielāks.
- Pēc amata/profesijas, visvairāk iestādē ir kurinātāju (4), kas skaidrojams ar to, ka nepieciešams nodrošināt telpu apsildīšanu 24 stundas diennaktī, un aprūpētāji (4). Tam seko trīs audzinātāji, divi pavāri un pa vienu šādu profesiju pārstāvim: namu apsaimniekotājs, autovadītājs, psihologs, medicīnas māsa, sociālais pedagogs, sociālais darbinieks, sekretāre. Papildus iestādē vēl strādā direktora vietnieks saimniecības jomā, noliktavas pārzine un saimniecības darbinieks. Viens no darbiniekiem apvieno divu profesiju, amatu pienākumus – autovadītāja un saimniecības darbinieka pienākumus. Šo amatu savienošana ir novērojama arī atsevišķu citu ZPR iestāžu gadījumā.
- Astoņpadsmit no 22 BSAC darbiniekiem darbs BSAC ir vienīgā darbavieta – 15 darbiniekiem tā ir pilna laika slodze un trīs darbiniekiem tā ir nepilna slodze. Trīs citi darbinieki (no 22) darbu iestādē apvieno ar darbu citur – vienam BSAC ir pamata darbavieta un diviem – papildus

darbavieta. Jomas, kurās šie trīs darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir pedagoģija, psihologa konsultācijas un tirdzniecība. Tātad 82% darbinieku BSAC ir vienīgā darbavieta - tas ir nedaudz augstāks rādītājs nekā vidēji ZPR esošajās bērnu aprūpes iestādēs (80%).

- Divi darbinieki iestādē strādā nepilnu gadu un septiņi – no viena līdz pieciem gadiem. BSAC ir vairāki ilglaicīgi darbinieki, kuri BSAC strādā pat vairāk nekā 25 gadus. Tātad šie darbinieki BSAC strādājuši arī laikā, kad tas vēl bijis Ābeļu bērnu nams.
- Pēc izglītības – septiņi darbinieki ir ieguvuši augstāko izglītību (jomas: māksla, vairākkārt – pedagoģija, speciālā pedagoģija, sociālais darbs, vienā gadījumā – arī tehniskā izglītība). Profesionālo vidējo izglītību kā augstāko iegūto izglītības līmeni norādījuši septiņi darbinieki (kvalifikācijas: šuvējs, ārsta palīgs, pavārs u.c.), tikpat daudz darbinieku kā augstāko iegūto izglītību norādījuši vispārējo vidējo izglītību, bet vienam darbiniekam (tehniskais personāls) ir zemāka izglītība. No tiem, kas ieguvuši augstāko izglītību, gandrīz visi strādā aprūpē. Par aprūpētājiem strādā arī trīs darbinieki, kuri nav ieguvuši augstāko izglītību – divi no tiem norādījuši, ka izgājuši mēnesi ilgas aprūpes apmācības, bet viens nav norādījis, ka izgājis apmācības. Darbinieku ar augstāko izglītību īpatsvars BSAC veido 32%, kas ir zemāks rādītājs nekā ZPR vidēji (54%).
- No 22 aptaujātajiem darbiniekiem 17 darbinieki izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības (kas ir 77%, salīdzinot ar ZPR vid. 76%). Vairākkārt minētas šādas apmācību tēmas: “bērnu tiesību aizsardzība”, “sociālā aprūpe”, “sociālo darbinieku profesionālā pilnveide”. No 11 aptaujātajiem bērnu aprūpē iesaistītajiem darbiniekiem divi norādījuši, ka viņiem nav profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācības apliecinājošu dokumentu. Salīdzinot ar ZPR vidējo rādītāju, aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits, kam ir apgūti papildu kursi (82%), ir līdzvērtīgs ZPR vidējam rādītājam (81%).

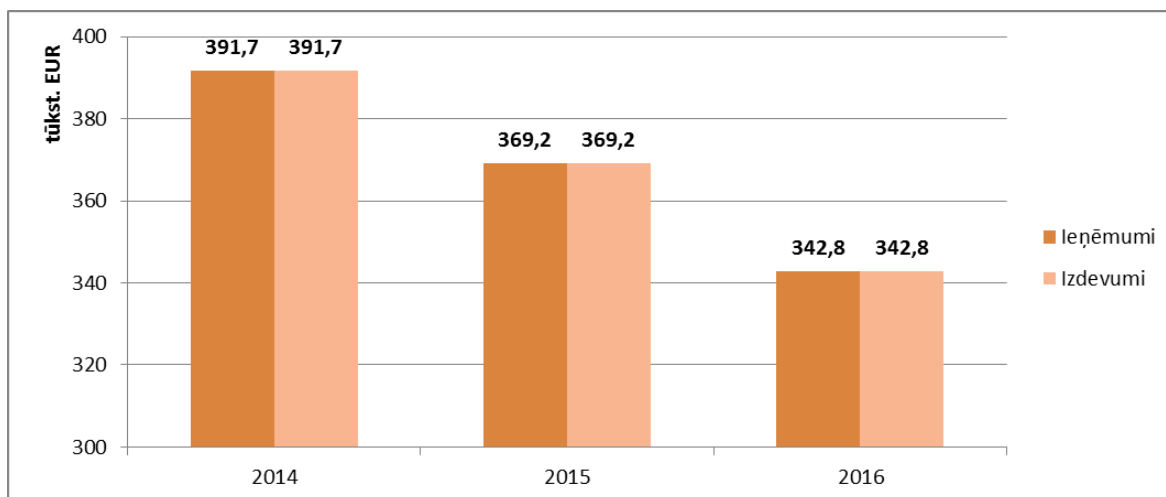
Ņemot vērā, ka BSAC ir plānota bērnu aprūpes modeļa reorganizācija un jaunu pakalpojumu attīstība, kā rezultātā var mainīties pieprasījums pēc speciālistiem dažādās profesiju grupās dažādu pakalpojumu sniegšanā, **aptaujā tika pētīta darbinieku gatavība strādāt ar citām mērķa grupām**. Turpinājumā – īss iegūto atbilžu apkopojums.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 14 no aptaujātajiem 22 iestādes darbiniekiem, viens to nevēlētos, un septiņi nezina, vai vēlētos. No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem strādāt ar šo mērķagrupu vēlētos deviņi darbinieki, divi – nezina, vai vēlētos.
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos deviņi iestādes darbinieki, pieci to nevēlētos un astoņi darbinieki pašlaik nezina, vai vēlētos to darīt. No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem strādāt ar šo mērķa grupu vēlētos četri, nevēlētos trīs un nezina – četri darbinieki.
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt septiņi iestādes darbinieki, septiņi to nevēlētos, bet astoņi šobrīd vēl nezina, vai to vēlētos. No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem strādāt ar šo mērķa grupu vēlētos trīs, nevēlētos trīs un nezina – pieci darbinieki.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt seši iestādes darbinieki, septiņi to nevēlētos un deviņi darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos. No aprūpē un rehabilitācijā iesaistītajiem darbiniekiem strādāt ar šo mērķa grupu vēlētos divi, nevēlētos četri un nezina – pieci darbinieki.

- Nemot vērā, ka reorganizācijas ietvaros tiks attīstīta jauna pakalpojuma forma un jauni sociālie pakalpojumi novadā, pastāv iespēja, ka daļa darbinieku varētu turpināt darbu ar citu mērķa grupu. Tāpēc tika pētīts, kāda veida apmācības darbiniekiem būtu nepieciešamas darbā ar citām mērķagrūpām. Apmācību tēmas galvenokārt ir saistītas mērķagrūpu specifiku, psiholoģiju un vecumposmu īpatnībām.

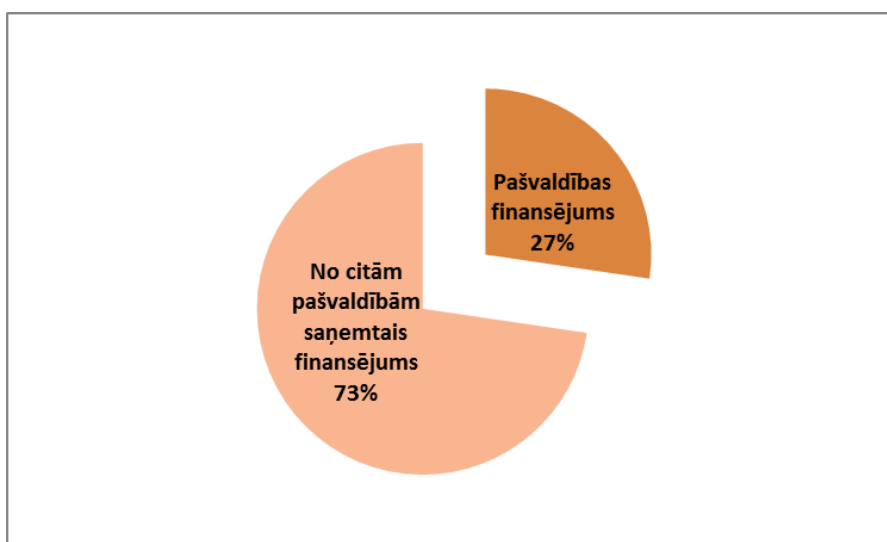
2016. gadā iestādes ieņēmumi bija 391 725 EUR, un laikā no 2014. gada līdz 2016. gadam ieņēmumi samazinājušies par 12% (jo samazinājies novada pašvaldības finansējums). Izdevumi 2016. gadā bija 391 725 EUR, un arī tie samazinājušies 12%. Pēc grāmatvedības sniegtās informācijas budžeta ieņēmumi un izdevumi ir vienādā apmērā (ietverot pašvaldības budžeta assignējumus visu izdevumu segšanai).

19

Attēls 5. BSAC budžeta ieņēmumu un izdevumu dinamika 2014.-2016. gadā, tūkst. EUR.

BSAC **budžeta ieņēmumus** 2016. gadā veido pašvaldības finansējums un no citām pašvaldībām saņemtais finansējums (skatīt 9. attēlu).

Attēls 6. BSAC budžeta ieņēmumu struktūra 2016. gadā, %.

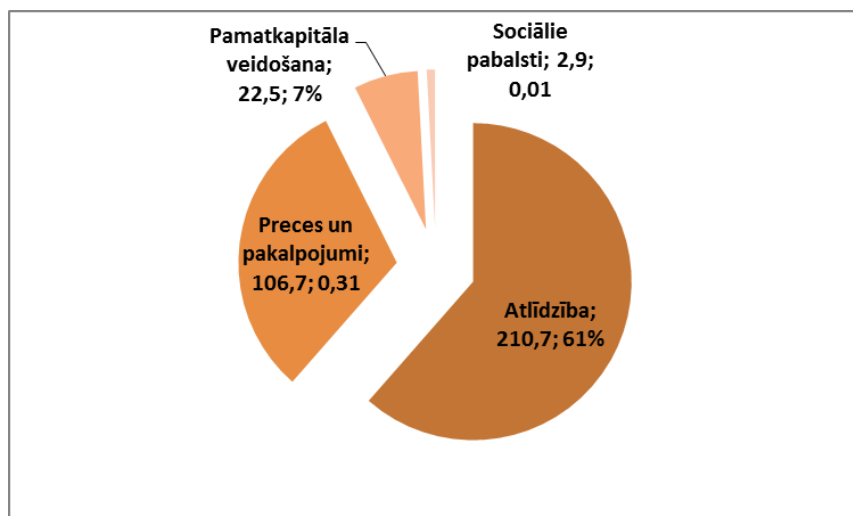
Lielāko ieņēmumu daļu (73%) veido no citām pašvaldībām saņemtais finansējums par tajās deklarētajiem bērniem, kas izmanto BSAC pakalpojumus – vairāk kā puse bērnu, kas uzturas BSAC, ir no citām pašvaldībām. Pašvaldības finansējums veido 27% no kopējiem ieņēmumiem. Pēdējo trīs gadu laikā tieši pašvaldības finansējumā bijis vislielākais finansējuma samazinājums (par 15% 2016. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu). 5. tabulā attēloti BSAC ieņēmumi un to izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā.

Gads	2014	2015	2016
Ieņēmumi	391 725	369 215	342 777
<i>t.sk. Pašvaldības finansējums</i>	109 877	182 903	93 654
<i>t.sk. Citu pašvaldību finansējums</i>	281 878	186 312	249 123

Tabula 5. BSAC ieņēmumu struktūra un dinamika 2014.-2016. gadā, EUR.

BSAC saņem arī **ziedojumus**, un to apjoms 2016. gadā bija 1 074 EUR (pārējos gados ziedojumi nav uzskaitīti atsevišķi budžeta izpildes tāmēs).

BSAC budžeta **izdevumu** struktūra 2016. gadā attēlota 10. attēlā. Lielāko izdevumu daļu veido atlīdzība darbiniekiem un izdevumi par precēm un pakalpojumiem.

Attēls 7. BSAC budžeta izdevumu struktūra 2016. gadā, tūkst. EUR un %.

Izdevumi par precēm un pakalpojumiem iedalās vairākās pozīcijās, no kurām lielāko daļu 2016. gadā veidoja izdevumi krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegādei (64 464 EUR jeb 60% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem). Savukārt starp izdevumiem krājumu un materiālu iegādei būtisku daļu (37%) 2016.gadā veidoja izdevumi valsts un pašvaldību aprūpē un apgādē esošo personu uzturēšanai, kas bija 23 668 EUR apmērā, un lielākoties (76% jeb 18 028 EUR) bija izdevumi ēdināšanai. Salīdzinot ar 2015.gadu, izdevumi personu uzturēšanai samazinājušies par 9%, kas skaidrojams ar bērnu skaita samazināšanos BSAC.

No izdevumiem par komunālajiem pakalpojumiem (kas 2016. gadā bija otra lielākā pozīcija starp izdevumiem par precēm un pakalpojumiem jeb 15% no šiem izdevumiem) budžeta izpildes tāmēs uzskaitīti izdevumi par elektroenerģiju, kas 2016. gadā bija 15 922 EUR apmērā. Izdevumi apkures nodrošināšanai budžeta izpildes tāmēs norādīti pie izdevumiem kurināmā iegādei, kas ietilpst preču un pakalpojumu izdevumu pozīcijā (kā izdevumi kurināmā iegādei).

2016. gadā BSAC izdevumi par remontdarbiem bija 13 020 EUR jeb 12% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem, savukārt 2015. gadā šie izdevumi bija 26 664 EUR.

3. Reorganizācijas risinājumi

Nodaļā ietverta informācija par iestādes vīziju attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi pēc reorganizācijas, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta un kāds varētu būt indikatīvais aprūpes modelis, kā arī apkopota informācija par risinājumiem ēku, kurās šobrīd tiek sniegta bērnu aprūpe, iespējamo turpmāko izmantošanu. Abās apakšnodaļās pie identificētajiem risinājumiem sniegtas indikatīvas izmaksu aplēses, salīdzinot situāciju pirms un pēc reorganizācijas īstenošanas. Nodaļā identificēti priekšlikumi avotiem finansējuma piesaistei. Nodaļas noslēgumā norādīts projekta nozīmīgāko aktivitāšu saraksts.

3.1. Reorganizācijas risinājumi turpmākai bērnu aprūpei, turpmākie darbi

Šajā apakšnodaļā ietverta informācija par reorganizācijas risinājumiem bērnu aprūpei nākotnē, raksturojot identificētos risinājumus pakalpojuma pietuvināšanai ģimeniskās vides modelim – organizējot aprūpi jaunā formā. Apakšnodaļā pie identificētajiem risinājumiem sniegtas indikatīvas izmaksu aplēses nepieciešamajiem sociālās infrastruktūras pielāgojumiem un izveidei jauna aprūpes modeļa nodrošināšanai. Izmaksas ir indikatīvas - precīzus ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Primāri iestāde un pašvaldība ir norādījušas, ka vēlētos turpināt sniegt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem jau esošajā infrastruktūrā Salas novada Līkumos. Kā iemeslus pakalpojuma saglabāšanai esošajās telpās iestāde, iestāde un pašvaldība, pirmkārt, norāda infrastruktūras esamību – sakārtota un izveidota infrastruktūra, kur, veicot pielāgojumus, to būtu vēl vairāk iespējams pielāgot ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai. Otrkārt, tiek norādīts, ka Līkumi ir apdzīvota vieta Daugavas krastā, turklāt ar ainaviski pievilcīgu skatu. Pēc iestādes un pašvaldības uzskatiem, BSAC jau tiek sniegts ģimeniskai videi pietuvināts bērnu aprūpes pakalpojums - ģimenes atbalsta centrs veicina dzīves prasmju un iemaņu apgūšanu ārpus ģimenes aprūpes iestādē, piemēram, ēdiena gatavošanu.

BSAC ēku kompleksā Līkumos atrodas trīs bērnu apdzīvotas ēkas – visas tiek izmantotas bērnu aprūpes pakalpojuma sniegšanai:

- Ēka – Bāreņu nams – kas šobrīd kalpo par centrālo BSAC ēku. No 772 m² kopplatības 137 m² aizņem administrācijas telpas.
- “Līkumi - 2” divstāvu dzīvojamā ēka ar platību 468,1 m², kurā šobrīd uzturas jaunieši. Jaunieši ir izvietoti atsevišķos dzīvokļos, tādējādi aprūpes modeli jau pašlaik pietuvinot ģimeniskai videi.
- Līkumu muižas ēka ar 642,2 m² platību. Šajā ēkā bērni apdzīvo otro stāvu 321 m² platībā. Ēkas pirmajā stāvā ir izvietots muzejs, medmāsu kabinets, mācību virtuve un neliela zāle, kurā bērni var nodarboties ar sportu. 20.gadsimta 30. gados Līkumu muiža tikusi novēlēta Sarkanajam

krustam bāreņu un trūcīgu bērnu vajadzībām³³, tāpēc BSAC un pašvaldība vēlas ēku izmantot šādam mērķim arī turpmāk.

Lai turpinātu sniegt ilgstošas aprūpes pakalpojumu BSAC esošajās ēkās, no būtiskākajiem rekomendējamajiem atjaunošanas būvdarbiem norādāma apkures sistēmas uzlabošana un ēku siltināšana, lietus ūdens novades sistēmas sakārtošana, kā arī nepieciešami risinājumi vides pieejamības nodrošināšanai. Indikatīvais ieguldījumu apmērs lēšams 650 EUR apmērā uz vienu m², kas kopsummā veido 1,1 milj. EUR.

Kā alternatīvu bērnu pārcelšanai pašvaldība un BSAC izskata iespēju **bērnu aprūpi attīstīt daudzdzīvokļu ēkā Salas novada Biržos**. Šajā alternatīvā bērnu aprūpe no Salas novada Līkumiem tiktu pārcelta uz Biržiem - divstāvu dzīvojamo ēku, kurā tiktu veikti infrastruktūras atjaunošanas darbi, piemērojot dzīvojamo platību četrām bērnu aprūpes grupām. Kopējais maksimālais bērnu skaits, kuriem tiktu veidota infrastruktūra, šajā alternatīvā ir 24 – katrā grupā seši bērni (ņemot vērā ierobežoto dzīvokļu platību). Turpinājumā izvirzītā alternatīva raksturota detalizētāk.

3.1.1. Alternatīvas izvērsts raksturojums

Kā alternatīvu risinājumu bērnu pārvietošanai BSAC un pašvaldība izskata iespēju attīstīt bērnu aprūpi Salas novada Salas pagasta Biržos, kas ir 15 km attālumā no Jēkabpils. Birži ir otrs lielākais ciems Salas novadā - iedzīvotāju skaits Biržos ir 630.³⁴ Biržos ir Biržu pamatskola un Biržu internātpamatskola, Tautas nams, kurā aktīvi darbojas mākslinieciskie kolektīvi un interešu grupas, kā arī viesu nams, baznīca un veikals.

Pašvaldības īpašumā ir **divstāvu ēka Biržu centrā**, indikatīvi ar 700m² telpu platību, kurā, veicot infrastruktūras pielāgojumus, būtu iespējams izveidot četrus dzīvokļus bērniem (četras grupas), aptuveni 80 m² platībā katru, tādējādi nodrošinot ilgstošas aprūpes pakalpojumu līdz 24 bērniem. Pārējās ēkas platības – 380 m² - izmantošanai pašvaldība vēl izskata iespējas, taču viena no iecerēm ir izveidot dzīvokļus citām mērķa grupām. Pašvaldības identificētie nepieciešamie infrastruktūras pielāgojumi šajā ēkā ir logu un durvju nomaiņa, ēkas siltināšana, apkures sistēmas nomaiņa, inženierkomunikāciju uzlabošana un sanitāro telpu atjaunošana. Ņemot vērā, ka precīzas izmaksas un tāme vēl tiek precizēta, reorganizācijas plāna izstrādātāji pieņem, ka šādu darbu veikšanai varētu būt nepieciešami 850 EUR/m², kas izsakot uz četriem dzīvokļiem veidotu 272 tūkst. EUR, savukārt ēkai kopā - 595 tūkst. EUR.

Ņemot vērā, ka šis nākotnes risinājums paredz bērnu aprūpes modeļa maiņu, lai padarītu to ģimeniskai videi pietuvinātāku, sagaidāms, ka mainīsies nepieciešamība pēc noteiktas jomas speciālistiem – darbiniekiem, jo mainīsies aprūpes organizācija. Uz pašreizējo dokumenta redakciju šī plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka uz vienu bērnu grupu indikatīvi būtu nepieciešamas **4,2** pilna laika slodzes **bērnu aprūpē iesaistītie darbinieki** (sociālie aprūpētāji un aprūpētāji), lai tie nodrošinātu bērnu aprūpi 24 stundas diennaktī. Ņemot vērā, ka darbinieki mēdz būt prombūtnē (darbnespēja, atvaļinājums, apmācības u.c.), un ka regulāri ir nepieciešama palīdzība bērnu aprūpē, izvadāšanā pie ārsta, produktu iegādē u.c. jautājumos, tiek pieņemts, ka aprūpes modelī uz četrām grupām būtu nepieciešami divi **papildus**

³³ Salas novads (2017). Ģimenes aprūpes centrs "Saulstari". <http://www.salasnovads.lv/index2.php?sadID=107> (skatīts: 23.01.2017)

³⁴ Salas novada Attīstības programma 2012.-2018., 5.lpp. http://www.salasnovads.lv/uploads/planosanas_dokumenti/Esoša_situacija_.pdf

aprūpes darbinieki – „rezervisti”, kas attiecīgi aizvietotu darbinieku prombūtnē, palīdzētu specifiskās situācijās, aizvestu un atvestu bērnu, palīdzētu aprūpes nodrošināšanā ikdienā u.c. BSAC darbinieki ir norādījuši, ka centrā esošie bērniem ir nepieciešama īpaša pieeja un nereti arī lielāka kontrole, ja bērns ir, piemēram, ar tieksmi uz klaiņošanu. Jāņem vērā, ka šis skaitlis ir indikatīvs un var tikt mainīts, atkarībā no bērnu grupu specifikas un vajadzībām.

Papildus, bērnu aprūpē un rehabilitācijā līdzīgi, kā tas ir šobrīd, nepieciešams iesaistīt **citus speciālistus**, kā sociālo darbinieku, psihologu, sociālo pedagogu, medicīnas māsu. Plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka šie speciālisti varētu veikt darbu un būt kopīgi visām bērnu grupām – visi būtu nodarbināti pilna laika slodzē, izņemot medmāsu, kura varētu būt nodarbināta pusslodzē.

Administrācijas darbinieki, kas iestādē šobrīd ir trīs (direktors, direktora vietnieks un sekretārs), turpinātu darbu arī jaunajā bērnu aprūpes modelī nemainīgi. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – ņemot vērā pāreju uz dzīvokļiem, centralizētu apkuri un ūdensapgādi, kā arī jaunā modeļa specifiku (daudzus darbus paveikt ģimenē – uzkopt, gatavot ēst u.c.), plāna izstrādātāji pieņem, ka saimnieciski tehniskā personāla skaits jaunajā aprūpes modelī samazinātos – varētu būt nepieciešams viens speciālists, kas veiktu remontdarbus, viens automobiļa vadītājs (abi uz pilnu slodzi) un viena apkopēja uz pusslodzi (lai veiktu ģenerāltīrīšanu, t.sk. telpu uzkopšanu administrācijas telpās), kas kopā veidotu **2,5** slodzes. Tas ir par 6,5 slodzēm mazāk, nekā esošajā aprūpes modelī. Šo informāciju iestādei sadarbībā ar pašvaldību nepieciešams precizēt pēc tam, kad būs izstrādāts aprūpē iesaistīto darbinieku plāns.

Būtiskākās atšķirības starp esošo un nākotnes bērnu aprūpes personāla un bērnu skaitu ir attēlotas zemāk esošajā tabulā. Pie esošajiem pieņēmumiem darbinieku skaits jaunajā bērnu aprūpes modelī būtu 27,8, kas pēc skaita būtu līdzīgs pašreizējam, bet tajā lielāku īpatsvaru veidotu tieši aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie speciālisti. Pēc projekta īstenošanas kopējais personāla skaits uz vienu aprūpē esošo bērnu indikatīvi palielināsies, jo samazināsies aprūpējamo bērnu skaits un uz grupu būs nepieciešams lielāks aprūpes personāls. Ievērojami samazināsies bērnu aprūpes pakalpojumiem izmantojamā platība uz vienu bērnu (no 49 m² uz 19 m² uz vienu bērnu), kas norāda uz nākotnē paredzamu efektīvāk ekspluatētu un apdzīvotu infrastruktūru.

		PIRMS	MIN
PERSONĀLS	<i>personas</i>	26	27,8
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	14	22,3
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	9	2,5
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	32	24
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaits</i>	0,81	1,16
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	1561	457
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnus</i>	49	19

Tabula 6. Darbinieku skaits esošajā bērnu aprūpes modelī un indikatīvais darbinieku skaits jaunajā bērnu aprūpes modelī.

3.1.2. Indikatīvais bērnu aprūpes reorganizācijai nepieciešamais finansējums

Turpinājumā apkopoti aprēķinu rezultāti par nepieciešamajām investīcijām un infrastruktūras uzturēšanas izmaksām bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai, kā arī citu pakalpojumu nodrošināšanai nākotnē. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās investīcijas bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai;
- Infrastruktūras platības un to uzturēšanas izmaksu bērnu aprūpes nodrošināšanai salīdzinājums pirms un pēc projekta realizācijas;
- Darbaspēka atalgojuma izmaiņas pirms un pēc projekta realizācijas.

Analizētās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas ietver šādas izmaksu pozīcijas:

- Izdevumi komunālajiem pakalpojumiem (apkure, elektroenerģija, ūdens un kanalizācijas izmaksas un citu komunālo pakalpojumu izmaksas);
- Izdevumi infrastruktūras uzturēšanai (kārtējie remontdarbi un uzturēšanas pakalpojumi un materiāli);
- Papildus apskatīti un salīdzināti personāla atalgojuma izdevumi bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai pirms un pēc projekta realizācijas. Ņemot vērā, ka uz šī plāna 1.redakcijas izstrādes brīdi jaunais bērnu aprūpes modelis iestādē vēl tiek izstrādāts (t.sk. precīzs personāla un slodžu sadalījums uz katru grupu), aprēķinos izmantotais nepieciešamais darbinieku skaits ir pieņemts indikatīvi un raksturots iepriekš šajā nodaļā.

Turpinājumā sniegti aprēķinu rezultāti par iepriekš minētajām pozīcijām - sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei) un uzturēšanas izmaksas, darbaspēka izmaksas.

Indikatīvās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpei (infrastruktūras izveidei)

Nodaļā 3.1.1. tika raksturoti nepieciešamie ieguldījumi esošo ēku atjaunošanai un alternatīva bērnu aprūpes vietas izvēlē. 7. tabulā ir attēloti galvenie infrastruktūras atjaunošanas izmaksu pieņēmumi, kā arī esošās un atjaunojamās infrastruktūras platības. Attiecībā uz atjaunošanas darbiem bērnu aprūpes pakalpojumu vajadzībām esošajā BSAC ēkā Līkumos, izmaksas tiek rēķinātas tikai uz to ēkas daļu, kur šobrīd un nākotnē atradīsies BSAC administrācijas telpas – t.i., 137 m² platībā. Arī Biržos, neskatoties uz nepieciešamajiem ieguldījumiem visā ēkā, izmaksas tiek izteiktas specifiski uz to daļu, kura tiks atjaunota dzīvokļu izveidei (320 m²).

Ņemot vērā veiktos pieņēmumus, sākotnējās investīcijas sociālās infrastruktūras izveidei lēšami 361 tūkst. EUR apmērā. Izdalot kopējās investīcijas uz nākotnē paredzamo bērnu skaitu, investīciju izmaksas uz vienu bērnu veido 15 tūkst. EUR.

INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (administrācija)	650	137	89 310
Atjaunošanas izmaksas (dzīvokļi Biržos)	850	320	272 00
Kopā investīcijas		457	361 310

INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu	m2/bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	24	19,1	15 005

Tabula 7. Investīciju izmaksas bērnu aprūpei.

Uzturēšanas un personāla izmaksas bērnu aprūpei

Salīdzinot infrastruktūras uzturēšanas izmaksas pirms un pēc projekta īstenošanas, tiek izmantoti šādi pieņēmumi esošās situācijas raksturošanai:

- Esošās situācijas komunālo pakalpojumu izmaksas ir balstītas uz 2016. gada faktiskajiem izmaksu datiem;
- Esošās situācijas Infrastruktūras uzturēšanas un remonta izdevumi ir balstīti uz trīs pēdējo gadu vidējiem izmaksu datiem;
- Personāla izmaksas esošās situācijas raksturošanai ir balstītas uz 2016. gada datiem.

Pieņēmumi uzturēšanas izmaksu prognozēšanai esošajai infrastruktūrai pēc atjaunošanas un infrastruktūras uzlabošanas pasākumu veikšanas ir šādi: apkures izmaksu samazinājums par 50%, elektroenerģijas izmaksu samazinājums par 15%, remontdarbu izmaksu samazinājums par 50%.

Pieņēmumi energoefektivitātei dzīvokļiem Biržos:

- Siltumenerģijas patēriņš – 200 kWh/m² gadā; siltumenerģijas tarifs – 50,48 EUR/MWh ;
- Elektroenerģijas patēriņš - 50 kWh/m² gadā; elektroenerģijas tarifs 115 EUR/MWh;
- Infrastruktūras uzturēšanas un remontdarbu izmaksas – 6 EUR/m² gadā.
- Ūdens un kanalizācijas izdevumu, kā arī citi komunālo pakalpojumu izdevumi nākotnē ir prognozēti proporcionāli infrastruktūru izmantojošo personu skaitam pielietojot koeficientu 0,5 (pieņem, ka tikai puse no pārējiem komunālajiem pakalpojumiem pieaugs tieši proporcionāli personu skaitam).

Pieņēmumi personāla izmaksu prognozēšanai:

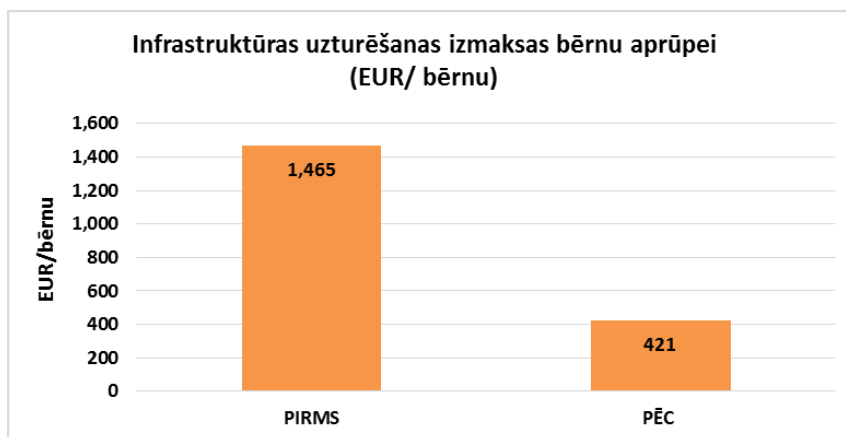
- Aprūpes personāla vidējā bruto algas likme – 3,80 EUR/h (164 h mēnesī);
- Saimnieciski tehniskā personāla vidējā bruto algas likme – 2,75 EUR/h (164 h mēnesī).

Ņemot vērā augstāk minētos pieņēmumus, 8. tabulā ir attēlots uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums situācijā pirms un pēc projekta īstenošanas. Rezultāti uzrāda, ka nākotnē uzturēšanas izdevumu bērnu aprūpes infrastruktūrai samazināsies par 78 %, kas ir skaidrojams ar kopējās platības samazinājumu, energoefektivitātes pieaugumu un mazākiem ieguldījumiem atjaunošanas būvdarbos, jo infrastruktūras kvalitāte un stāvoklis uzlabosies. Reorganizācijas gadījumā personāla izmaksas pieaugs par 16%. Taču kopumā gada griezumā ir paredzams neliels izmaksu ietaupījums (1 %), kas tiks panākts uz uzturēšanas izmaksu ietaupījuma, salīdzinot ar esošo situāciju.

IZMAKSAS	MĒRV.	ESOŠĀ SITUĀCIJA	NĀKOTNE	% izmaiņas
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	46 887	10 096	-78%
Personāla izmaksas	EUR/gadā	210 682	243 919	16%
Kopā	EUR/gadā	257 569	254 014	-1%
Uzturēšanas izmaksas	EUR/bērnu	1 465	421	-71%
Personāla izmaksas	EUR/bērnu	6 584	10 163	54%
Kopā	EUR/bērnu	8 049	10 584	31%

Tabula 8. Uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums pirms un pēc projekta realizēšanas, EUR/ gadā un EUR/bērnu.

Tā kā nākotnē ir paredzams bērnu skaita samazinājums un infrastruktūras platības samazinājums un līdz ar to arī gada izmaksu samazinājums, paredzamas zemākas infrastruktūras uzturēšanas izmaksas uz vienu bērnu.

Attēls 11. Infrastruktūras uzturēšanas izmaksas bērnu aprūpei, EUR/bērnu.

Lai arī infrastruktūras attīstīšanas un atjaunošanas īstenošanai sākotnēji ir nepieciešami ieguldījumi, kas bērnu aprūpei veido 361 tūkst. EUR, jāņem vērā, ka to kalpošanas laiks ir vidēji 20 gadi. Ja tiek pieņemts, ka bērnu aprūpes sociālajai infrastruktūrai izdotos piesaistīt finansējumu maksimālajā – 85% apmērā, tad pašu ieguldītās investīcijas vidēji gadā 20 gadu periodā pēc nolietojuma principa veidotu 2,7 tūkst. EUR gadā. Uzturēšanas izmaksu samazinājums nākotnē veidotu 38 tūkst. EUR ietaupījumu, bet personāla izmaksu palielinājums ir plānots 33 tūkst. EUR apmērā. Ņemot vērā šos rādītājus, nākotnes izmaksas būs līdzvērtīgā līmenī ar ietaupījumu – aptuveni 850 EUR/ gadā.

3.2 Pakalpojumu attīstīšana esošajās BSAC ēkās un tam nepieciešamais finansējums

Šajā apakšnodaļā raksturoti indikatīvie risinājumi esošo BSAC ēku turpmākai izmantošanai pēc BSAC reorganizācijas, indikatīvais nepieciešamais ieguldījumu apmērs BSAC ēkas infrastruktūras uzlabošanai un uzturēšanas izdevumu salīdzinājums pirms un pēc ieguldījumiem esošās ēkas infrastruktūrā.

Šobrīd iestāde un pašvaldība ir identificējušas piecus potenciāli attīstāmos pakalpojumus, ko plānots attīstīt esošajās BSAC ēkās Līkumos. Tie prognozēts, ka pēc tiem novadā būtu pieprasījums.

- 1) **Ēka – Bāreņu nams** – kas šobrīd kalpo par centrālo BSAC ēku (772 m²). Šajā ēkā reorganizācijas gadījumā tiktu atstātas BSAC administrācijas telpas 137 m² platībā, kurā tiktu organizēts iestādes vadītāja, saimniecības vadītāja, sociālā darbinieka, sociālā pedagoga, psihologa darbs un medmāsas darbs. Tiek apsvērta iespēja ēkas pirmajā stāvā attīstīt pakalpojumu “atelpas brīdis” bērniem ar FT, kam, ņemot vērā labo autoceļa infrastruktūras kvalitāti un jau iepriekš pieminēto ainavisko vērtību, būtu iespējams pieprasījums no mērķa grupas.

Pašvaldība apsver iespēju šajā ēkā attīstīt arī krīzes centru, un krīzes centru ģimenēm ar bērniem, tādējādi daudz vairāk koncentrējoties uz sociālo darbu ar ģimenēm, novēršot risku, ka bērni tiktu ievietoti ilgstošas aprūpes iestādē. Projekta pieteikums šī pakalpojuma attīstīšanai ir iesniegts Lauku atbalsta dienesta atbalsta programmai LEADER³⁵. Savukārt ēkas otrajā stāvā tiek apsvērtā iespēja izvietot ilgstošas aprūpes pakalpojumu veciem ļaudīm.

- 2) **"Lūkumi - 2" divstāvu dzīvojamā ēka ar platību 468,1 m², kurā šobrīd uzturas jaunieši.** Šajā ēkā pašvaldība izskata iespēju attīstīt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu demences slimniekiem. Šobrīd novadā un apkārtējos novados ilgstošas aprūpes pakalpojums specializēti demences slimniekiem netiek piedāvāts. Jēkabpils novada Sociālās aprūpes nams "Mežvijas" un Pļaviņu novada sociālās aprūpes centrs "Pļaviņas" piedāvā līdzīgu pakalpojumu tikai personām ar fiziska rakstura traucējumiem un pensijas vecuma personām. Infrastruktūras atrašanās vieta ir piemērota ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma sniegšanai, jo apkārtējā vide ir mierīga un ainaviska, kā arī tas, ka attālums līdz tuvākajai pilsētai, kur pieejami daudzveidīgi pakalpojumi, ir 25 km, nav šķērslis, jo pakalpojuma mērķa grupai piekļuve šiem sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumiem ikdienā nebūtu nepieciešama. Šobrīd iestāde ir iesniegusi projekta pieteikumu ETS Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmai.
- 3) **Lūkumu muižas ēkā** ar 642,2 m² platību pašvaldība apsver iespēju attīstīt radošās darbnīcas, nometnes bērniem, kas darbotos skolēnu brīvlaikos. Ēkas pirmajā stāvā pašlaik ir izvietots muzejs, medmāšas kabinets, mācību virtuve un neliela zāle, kurā bērni var nodarboties ar sportu. Šī infrastruktūra ir piemērota šāda pakalpojuma attīstīšanai, jo rada iespēju bērniem nometnē nodrošināt daudzveidīgas aktivitātes.

Norādīto attīstības ieceru sociālās infrastruktūras izveidei būtu iespējams piesaistīt ETS līdzfinansējumu (par tā nosacījumiem skatīt 3.3.nodaļā).

Ņemot vērā ēku tehniskā apsekojuma rezultātus, ēkas stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Nozīmīgākie rekomendējamie ieguldījumi infrastruktūrā, lai attīstītu jaunus pakalpojumus BSAC esošajās ēkās, ir apkures sistēmas uzlabošana un ēku siltināšana, lietus ūdens novades sistēmas sakārtošana, kā arī risinājumu izveide vides pieejamības nodrošināšanai un apdares darbi. Provizorisks ieguldījums ēku infrastruktūrā, kas tiek izmantoti uz plāna 1.redakcijas brīdi iekļautajā aprēķinā, ir 650 EUR/m². Tādējādi kopumā investīcijas norādīto pakalpojumu nodrošināšanai (visām ēkām izņemot BSAC administrācijas daļu) tiek lēstas 1,13 milj. EUR apmērā. Jāņem vērā, ka tās ir provizoriskas izmaksas un pēc izmaksu tāmes izveides tās var mainīties.

INVESTĪCIJAS citiem pakalpojumiem	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (Lūkumi)	650	1 745	1 134 185

Tabula 9. Investīciju izmaksas citu pakalpojumu attīstībai.

Turpinājumā apkopoti sākotnējo – provizorisko aprēķinu rezultāti par infrastruktūras uzturēšanas izmaksu izmaiņām, salīdzinot situāciju šobrīd un pēc ieguldījumu infrastruktūrā veikšanas. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās investīcijas citu pakalpojumu nodrošināšanai;

³⁵ Lauku atbalsta dienests (2017). LEADER pieejas īstenošana 2014-2020. <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/leader/leader-pieejas-istenosana-2014-2020/> (skatīts: 23.01.2017)

- Esošās BSAC infrastruktūras, kurā attīstīs jaunus pakalpojumus, uzturēšanas izdevumu izmaiņas (komunālo pakalpojumu un uzturēšanas izmaksu ietaupījumi).

Attiecībā uz uzturēšanas izmaksām – to izmaiņām pirms un pēc projekta – tiek pieņemts, ka pēc infrastruktūras atjaunošanas un uzlabošanas pasākumu veikšanas esošajām Likumu ēkām apkures izmaksu samazinājums būs par 50%, elektroenerģijas izmaksu samazinājums būs par 15%, remontdarbu izmaksu samazinājums būs par 50%;

Apskatot uzturēšanas izmaksas esošajai BSAC infrastruktūrai, kas tiks atjaunota un izmantota citu pakalpojumu attīstībai, ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā ļaus ietaupīt 20,6 tūkst. EUR, jo samazināsies izdevumi apkurei, elektroenerģijai un atjaunošanas būvdarbiem, jo infrastruktūra būs labākā kvalitātē.

Gadījumā, ja pakalpojumu attīstībai izdotos piesaistīt 85% ETS līdzfinansējumu³⁶, pašu ieguldījums veidotu 15% jeb 170 tūkst. EUR. Ņemot vērā papildus pašu līdzekļu ieguldījumus 20 gadu periodam viena gada griezumā, kopumā ēkas uzturēšanai tiktu ietaupīti 12 tūkst. EUR gadā.

Izmaksas un ieguldījumi		NĀKOTNE	Papildus (ietaupīts)
Ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	1 134 185	
Pašu ieguldījumi citiem pakalpojumiem	EUR	170 128	
Pašu ieguldījums (20 gadiem)	EUR/gadā	8 506	8 506
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	31 749	(20 648)
Kopā izmaksas un ieguldījumi	EUR/gadā	40 256	(12 141)

Tabula 10. Uzturēšanas izmaksu ietaupījums gadā citiem pakalpojumiem .

3.3 Finansējuma avoti

Šajā nodaļā sniegta informācija par iepriekšējā nodaļā aplūkoto reorganizāciju ieceru iespējamajiem finansējuma avotiem. Finansējuma piesaistes iespējas analizētas bērnu aprūpes reorganizācijai (jaunas infrastruktūras attīstībai) un pakalpojuma attīstībai esošajā ēkā. Nodaļa strukturēta divās apakšnodaļās. Pirmā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma piesaistes iespējām sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai. Otrā apakšnodaļa ietver informāciju par finansējuma avotiem sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.3.1. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai

Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

³⁶ Jāņem vērā, ka vienam projektam ir maksimālais finansējuma sliekšnis. Lai saņemtu tik lielu finansējumu būtu nepieciešams piedalīties vairākās atsevišķās kārtās.

1.finansējuma avots – 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākums “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” (turpmāk – pasākums)³⁷. Šo finansējumu būs iespēja piesaistīt jaunu bērnu aprūpes formu attīstībai – infrastruktūras izveidei.

Pasākuma mērķis ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība pašvaldībās.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kuras no valsts finansētām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām pāriet uz dzīvi sabiedrībā, kā arī pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā un kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa);
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem ir noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimenes;
- **ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši** līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas aprūpes institūciju pakalpojumus.

Projektu iesniedzēji var būt pašvaldības, vai to izveidotas iestādes, kas veic pašvaldības deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. Pašvaldībām jābūt:

- plānošanas reģionu sadarbības partneriem 9.2.2.1. pasākuma ietvaros;
- iekļautām plānošanas reģionu DI plānos.

Projektu iesniegumu atlase noritēs no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim. Ja plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānus Labklājības ministrijas izveidotā Sociālo pakalpojumu attīstības padome apstiprina pirms 2018. gada 1. janvāra, projektu iesniegumu atlasī izsludina uzreiz pēc plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānu apstiprināšanas.

Kopējais plānotais finansējums	41 482 546 EUR
<i>tai skaitā ERAF finansējums</i>	<i>35 260 164 EUR</i>
<i>tai skaitā nacionālais publiskais līdzfinansējums (valsts budžeta finansējums un pašvaldību finansējums)</i>	<i>ne mazāk kā 6 222 382 EUR</i>
Finansējums 1.projektu atlases kārtai (nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām)	14 769 860 EUR
Finansējums 2.projektu atlases kārtai (reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām un pašvaldībām, kas nav nacionālās vai reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldības)	26 712 686 EUR
ERAF atbalsta intensitāte	ne vairāk kā 85%. Līdzfinansējums – no pašvaldību un valsts budžeta
Projektu īstenošanas laiks	līdz 2022. gada decembrim

³⁷ 2016. gada 20. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 871 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākuma “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”. <http://likumi.lv/doc.php?id=287725> (skatīts 03.01.2017)

Tabula 11. Informācija par 9.3.1.1. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Infrastrukturā izveidei indikatīvi plānotās vidējās izmaksas vienam klientam sadalījumā pa mērķa grupām ir šādas³⁸:

- 14 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pamet VSAC;
- 12 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kas nenonāks VSAC;
- 21 300 EUR uz vienu bērnu, izveidojot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu;
- 10 000 EUR uz vienu bērnu, veidojot „jauniešu māju”;
- 1603 EUR uz vienu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuram nepieciešama īpaša kopšana, sociālās rehabilitācijas infrastruktūrai.

Projektu ietvaros atbalstāmas šādas darbības:

1. projekta īstenošanu pamatojošās dokumentācijas izstrāde (izņemot projekta iesnieguma izstrādi), kas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
2. jaunu būvju būvniecība, esošo būvju pārbūve vai atjaunošana (tai skaitā būvekspertīze, būvuzraudzība, autoruzraudzība – izmaksas attiecināmas līdz 10% no būvdarbu līguma summas) un teritorijas labiekārtošana; kā arī nekustamā īpašuma un zemes iegādes izmaksas, ja nepieciešams;
3. materiāli tehniskā nodrošinājuma iegāde;
4. projekta informācijas un publicitātes pasākumi, kas nepārsniedz 2% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
5. projekta vadība un īstenošana.

Projekta īstenošanas pamatojošās dokumentācijas izstrādes izmaksas – attiecināmas **no 2017. gada 1.janvāra** (būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktās dokumentācijas izstrāde, ēkas energoefektivitātes novērtēšana, ja nepieciešams). Pārējās projekta izmaksas attiecināmas **no plānošanas reģionu DI plānu apstiprināšanas** Labklājības ministrijas izveidotajā Sociālo pakalpojumu attīstības padomē brīža.

Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ārpusģimenes aprūpē esoši bērni	Bērni ar funkcionāliem traucējumiem
<ul style="list-style-type: none"> • grupu mājas; • dienas aprūpes centri; • specializētās darbnīcas; • īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji; • sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēji. 	<ul style="list-style-type: none"> • „jauniešu mājas”; • ģimeniskai videi pietuvināts aprūpes pakalpojums (līdz 8 bērniem grupā). 	<ul style="list-style-type: none"> • dienas aprūpes centri.

Tabula 12. Pasākuma ietvaros īstenojamās aktivitātes sadalījumā pa mērķa grupām.

9.3.1.1. pasākuma nosacījumi, kas jāņem vērā:

³⁸ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015. - 2020. gadam (ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 22.03.2016) http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/4/ricplans_groz_22032016.pdf (skatīts: 09.01.2017)

- ERAF ieguldījumu veikšana ir iespējama tikai **pēc plānošanas reģionu DI plānu izstrādāšanas** 9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" ietvaros un to apstiprināšanas.
- Atbalstāmi tikai tādi ieguldījumi pašvaldību pakalpojumu infrastruktūrā, **kuru nepieciešamība ir noteikta plānošanas reģionu DI plānos.**
- Pasākumā **netiks atbalstīti** ieguldījumi **ilgstošas aprūpes institūciju infrastruktūrā**, kā arī ieguldījumi privātajā infrastruktūrā.
- Atbalstāmi ir ieguldījumi **publiskajā infrastruktūrā** (ieguldījumi privātajā infrastruktūrā tiek pakļauti valsts atbalsta nosacījumiem). Finansējuma saņēmējs var pretendēt uz atbalsta saņemšanu, ja **infrastruktūra un nekustamais īpašums, kurā par projekta īstenošanai piešķirtajiem līdzekļiem tiks veikti ieguldījumi, ir finansējuma saņēmēja īpašumā vai citas publiskas personas īpašumā** (vai saņemtas faktiskā valdījuma tiesības vismaz uz pieciem gadiem).
- Pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību nodrošina **atbilstoši normatīvajam aktam par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem.**
- ERAF ieguldījumi **var tikt īstenoti paralēli ar ESF ieguldījumiem** pakalpojumu nodrošināšanā mērķa grupas personām.
- Projekta ietvaros **nav atbalstāma fosilo energoresursu tehnoloģiju** uzstādīšana.

2.finansējuma avots – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020. gadam (turpmāk – ETS): Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT) ³⁹

Programmas teritorija:

- Latvija: Kurzeme, Zemgale, Latgale;
- Lietuva: Klaipēdas, Telšu, Šauļu, Panevėžas, Utenas un Kauņas apriņķi.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, to izveidotās institūcijas;
- Plānošanas reģioni un to izveidotās iestādes;
- Nevalstiskās organizācijas;
- Sabiedriskajām līdzvērtīgas organizācijas.

Programmas mērķis ir sekmēt Programmas reģionu ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, palīdzot tos padarīt konkurētspējīgākus un pievilcīgākus dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un tūrismam.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais mērķis: „Sociālās iekļaušanas veicināšana, cīņa pret nabadzību un jebkādu diskrimināciju” – paredzēts **uzlabot sociālo infrastruktūru un pakalpojumus** sociālās integrācijas sekmēšanai, kā arī uzlabot dzīves apstākļus mazāk attīstītajās kopienās un teritorijās. Specifiskais mērķis ir uzlabot sociālo pakalpojumu pieejamību un efektivitāti.⁴⁰

³⁹ Detalizētāka informācija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības aģentūra (2016). Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam. http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_parrobezu_sadarbibas_programma/?doc=18274 (skatīts: 23.01.2017) un Interreg V-A Latvia – Lithuania Programme 2014-2020 (2016). <http://latlit.eu/> (skatīts: 23.01.2017)

⁴⁰ European Regional Development Fund (2017). Interreg Latvija-Lietuva. 3.1. To improve accessibility and efficiency of social services <http://latlit.eu/3-1-to-improve-accessibility-and-efficiency-of-social-services/> (skatīts 23.01.2017.)

Kopējais plānotais finansējums	6,7 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	800 000 EUR ⁴¹
Atbalsta intensitāte	85% apmērā no attiecināmajiem izdevumiem
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi – 2017. gada marts

Tabula 13. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir infrastruktūras un aprīkojuma attīstība, kas nepieciešami sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.finansējuma avots - ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020. gadam (turpmāk – ETS): Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT-BY)⁴²

Programmas teritorija:

- Latvija: Latgale kā pamatteritorija, Zemgale kā piekļaujošā teritorija;
- Lietuvā: Utenas apriņķis un Viļņas apriņķis, Alītas apriņķis kā pamatteritorija, Panevėžas apriņķis un Kauņas apriņķis kā piekļaujošā teritorija;
- Baltkrievija: Grodņas apgabals un Vitebskas apgabals kā pamatteritorija, Minskas apgabals, Mogiļevas apgabals un Minska kā piekļaujošā teritorija.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Valsts budžeta iestādes (piemēram, nozaru ministrijas, aģentūras);
- No valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātās publiskās personas un to izveidotās iestādes (piemēram, plānošanas reģioni, izglītības iestādes, zinātniskās institūcijas);
- Pašvaldības un to izveidotās iestādes;
- Pašvaldību un valsts kapitālsabiedrības;
- Biedrības un nodibinājumi.

Programmas mērķis ir stiprināt attiecības, paaugstināt kapacitāti un dalīties pieredzē starp cilvēkiem un organizācijām no Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas, īstenojot kopīgus projektus ar mērķi paaugstināt vispārējo dzīves kvalitāti pierobežas reģionos.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais virziens: Sociālās iekļaušanas veicināšana un cīņa pret nabadzību: **pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām**; nodarbinātības stimulēšana, veicinot uzņēmējdarbību un

⁴¹ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

⁴² Detalizētāka informācija: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības aģentūra (2016). Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam Eiropas Kaimiņattiecību instrumenta ietvaros. http://varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_baltkrievijas_programma/?doc=20952 (skatīts: 28.12.2016) un The 2014-2020 European Neighbourhood Instrument Cross-border Cooperation Latvia-Lithuania-Belarus Programme (2016). <http://www.eni-cbc.eu/lb/en> (skatīts: 28.12.2016)

inovācijas. Specifiskais mērķis ir pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām.

Kopējais plānotais finansējums	18,15 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	100 000 - 1 500 000 EUR ⁴³
Atbalsta intensitāte	90% apmērā no kopējām attiecināmajām izmaksām
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi - 2018. gada sākums

Tabula 14. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir sekojošas:

- Inovatīvu risinājumu ieviešana (t.sk. tehnoloģisku), lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nepieciešamā aprīkojuma iegāde, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nelielas (small-scale) infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām.

3.3.2. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai

Sociālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, tai skaitā sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu īstenošanai, ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1.finansējuma avots - 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākums "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide"⁴⁴

Pasākuma mērķis ir pilnveidot sociālo pakalpojumu sistēmu, izstrādājot un aprobējot sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismus un atbalsta personas pakalpojuma ieviešanas mehānismu.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kurām Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – komisija) ir noteikusi smagu vai ļoti smagu (I vai II invaliditātes grupa) invaliditāti;
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem komisija ir noteikusi invaliditāti, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimene.

⁴³ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

⁴⁴ 2016. gada 9. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 91. Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākuma "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide" īstenošanas noteikumi: <http://likumi.lv/ta/id/280189-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-9-2-2-specifiska-atbalsta-merka-palielinat-kvalitativu-institucionalai-aprupei> (skatīts 23.01.2017)

Projektu iesniedzējs ir Labklājības ministrija. Finansējuma saņēmēja **sadarbības partneri ir Latvijas Republikas pašvaldības, kas kā sadarbības partneri piedalās** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" **9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" īstenošanā un pasākuma projekta īstenošanas laikā apstiprinātas par sadarbības partneriem** sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānisma individuālā budžeta modeļa izmēģinājumprojektā, iesaistot 20 mērķa grupas personas katrā plānošanas reģionā (kopumā – 100 personas), kurām 9.2.2.1. pasākuma ietvaros veikts individuālo vajadzību izvērtējums.

Kopējais plānotais finansējums	4 727 073 EUR
<i>tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums</i>	<i>4 018 012 EUR</i>
<i>tai skaitā valsts budžeta finansējums</i>	<i>709 061 EUR</i>
Projektu īstenošanas laiks	ne ilgāk kā 12 mēnešus

Tabula 15. Informācija 9.2.2.2. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Pasākuma ietvaros ir atbalstāmas šādas darbības:

- 1) sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izstrāde un ieviešana mērķa grupas personām, tai skaitā, kuras 9.2.2.1. pasākuma ietvaros ir pārgājušas no valsts finansētas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas uz dzīvi sabiedrībā, tai skaitā:
  - esošo sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanas un finansēšanas sistēmas analīze;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu aprakstu un ieviešanas metodiku izstrāde;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izmēģinājumprojektu īstenošana, rezultātu novērtēšana un izplatīšana.
- 2) atbalsta personas pakalpojuma izstrāde un ieviešana mērķa grupai, tai skaitā:
  - atbalsta personas pakalpojuma apraksta, organizēšanas un finansēšanas kārtības izstrāde;
  - atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumprojekta īstenošana, rezultātu izvērtēšana un izplatīšana.

2. finansējuma avots - ETS programmas

Atbalsts sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, kā arī sociālo pakalpojumu sniedzēju kapacitātes palielināšanai pieejams Latvijas-Lietuvas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmu ietvaros.

Latvijas-Lietuvas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Vajadzību un iespējamo risinājumu identificēšana, kas ietver pārrobežu sadarbību;
- Tīklošanās (networking) starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem un iesaistītajām pusēm – pieredzes apmaiņai un labo praksi identificēšanai;
- Sociālo pakalpojumu sniedzēju personāla kompetences paaugstināšana;
- Inovatīvu pakalpojumu / risinājumu kvalitātes un dažādības uzlabošana;
- Informatīvas kampaņas, lai palielinātu izpratni par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem ievainojamām grupām;

- Cilvēku, kas pakļauti sociālās izstumšanas riskam, integrācija darba tirgū / izglītības aktivitātēs / sociālajā dzīvē.

Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Sociālo pakalpojumu attīstība un nodrošināšana mazaizsargātajām sociālajām grupām;
- Reģionālu / lokālu programmu attīstība, lai iedrošinātu jaunus / netradicionālus dalībniekus iesaistīties sociālo un citu pakalpojumu sniegšanā mazaizsargātām grupām;
- Veselīga dzīvesveida veicināšana;
- Kapacitātes paaugstināšana un labo prakšu apmaiņa.

3.4 Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā

Šajā nodaļā apkopota informācija par reorganizācijas ietvaros veicamajām galvenajām darbībām, t.sk. paredzot vietu atbildīgās iestādes vai struktūrvienības definēšanai attiecībā uz katru īstenojamo aktivitāti. Aktivitāšu plāns norādīts gan attiecībā uz bērnu aprūpes formas attīstību – esošā modeļa reorganizāciju, gan pakalpojuma attīstību esošajās BSAC ēkās. Pielikumā (MS Excel formā) sniegts indikatīvais laika grafiks šo aktivitāšu īstenošanai.

Bērnu aprūpes reorganizācija – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Klientu pieprasījuma apzināšana	
1.3.	Nepieciešamo finanšu noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vīzija par visa reorganizācijas procesa norisi, galvenajiem atskaites punktiem un laika termiņiem, kā tiks organizēts darbs u.c.)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaits un noslodzes aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla piesaistes un pilnveides plāns (esošā personāla piemērotības novērtējums, personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns, nepieciešamo apmācību definēšana u.tml.)	
2.2.	Personāla atlase (esošā un jauna)	
2.3.	Jaunā personāla apmācības jaunajai pakalpojuma formai	
3.	TELPAS, VIETA	
3.1.	Gala lēmums par vietas izvēli	
3.2.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem)	
3.3.	Būvprojektēšana	
3.4.	Būvdarbi	
3.5.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājamā aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.3.	Iepirkums, līgumu slēgšana	

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
4.4.	Aprīkojuma piegāde	
4.5.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ERAF projekta / finansējuma līguma ieviešana.	
5.4.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas, budžets katrai bērnu grupai u.c.)	
6	Bērnu pārvietošana	
6.1.	Bērnu pārvietošana uz jaunajām telpām	

Pakalpojumu attīstība esošajās BSAC ēkās – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.1.		
1.2.	Klientu pieprasījuma apzināšana un pamatošana, “biznesa plāns”	
1.3.	Nepieciešamo finanšu apmēra un avotu noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vīzija par galvenajiem atskaides punktiem un laika termiņiem)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla atlase	
2.2.	Personāla apmācības pakalpojuma formai	
3.	TELPAS	
3.1.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.2.	Būvprojektēšana	
3.3.	Būvdarbi	
3.4.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana un aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.2.	Iepirkums (aprīkojuma iegādei), līgumu slēgšana	
4.3.	Aprīkojuma piegāde	
4.4.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ETS līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ETS līdzfinansējuma līguma ieviešana	
5.4.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta	
6.	Pakalpojuma mērķa grupai sniegšana jaunajās telpās	
6.1.	Pakalpojuma uzsākšana	

Kopsavilkums

Šī reorganizācijas plāna mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu – identificējot, vai bērnu aprūpes pakalpojams attīstāms arī turpmāk, kā arī noteikt rīcības attiecībā uz to, kā mainīt un uzlabot pakalpojumu, lai bērnu aprūpe atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā ir iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini, kas ņem vērā darbaspēka, uzturēšanas un investīciju izmaksas vecajā un jaunajā modelī, un identificētie finansējuma piesaistes avoti kalpo kā palīg līdzeklis un pirmais solis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli, tai nepieciešamajiem ieguldījumiem.

Attiecībā uz esošajām BSAC ēkām Līkumos – tajās plānots attīstīt citus sociālos pakalpojumus – pilngadīgu personu ar demenci ilgstošu sociālo aprūpi, krīzes centru ģimenēm ar bērniem, “atelpas brīža” pakalpojumu un radošās darbnīcas/nometnes skolēniem. Reorganizācijas plāna mērķis ir veikt detalizētu ēku novietojuma, sasniedzamības un pakalpojuma pieejamības novērtējumu, kas turpmākā DI plāna izstrādes procesā kalpotu kā vietas potenciālu raksturojoša informācija. Attiecībā uz šīm ēkām veikts to tehniskais apsekojums, kas iestādei un pašvaldībai kalpo kā informatīvs materiāls par ēku vispārēju stāvokli un rekomendējamajiem ieguldījumiem ēku stabilitātes, energoefektivitātes un vispārējā stāvokļa uzlabošanai. Veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu infrastruktūras attīstībai un finansējuma avoti kalpo kā palīg līdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz šīs infrastruktūras attīstību.

Bērnu aprūpe

Esošo bērnu aprūpes modeli plānots reorganizēt, pārvietojot bērnus no Līkumos esošās BSAC infrastruktūras uz daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku Salas novada Biržos, kur bērnu vajadzībām tiktu attīstīti četri dzīvokļi ar kopējo platību 320 m². Biržos, salīdzinot ar esošo ēku, tiktu nodrošināta labāka pieejamība veselības, izglītības, sadzīves pakalpojumiem un sabiedriskajam transportam.

Attiecībā uz ēku Biržos – indikatīvais ieguldījumu apjoms atjaunošanas darbiem, ņemot vērā, ka nepieciešama ēkas siltināšana, apkures sistēmas nomaiņa, inženierkomunikāciju uzlabošana u.c., ir lēšams 850 EUR/m² apmērā, kas četriem dzīvokļiem veidotu 272 tūkst. EUR, savukārt ēkai kopā - 595 tūkst. EUR. Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Attiecībā uz bērnu aprūpei nepieciešamās infrastruktūras izveidi un pielāgošanu, kā arī aprīkojuma iegādi būs iespēja pretendēt uz ERAF finansējumu līdz 85% apmērā SAM 9.3.1. ietvaros.

Attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi, BSAC un pašvaldības galvenie neskaidrie jautājumi saistīti ar finansējuma piesaistes iespējām un atbalstītajām darbībām, kā arī speciālistu pārkvalificēšanas veidu. Būtiskākais ieteikums un pārdoms no BSAC būtu veicināt ciešāku komunikāciju starp politikas veidotājiem un BSAC attīstības projektu izstrādē, lai tiktu labāk izprasta dažādu bērnu aprūpes iestāžu specifika.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi saistās ar detalizēta aprūpes modeļa un tajā iesaistīto speciālistu noslodzes plāna izstrādi. Plānojot konkrētu aprūpē iesaistīto darbinieku skaitu uz grupu, plānot rezervi, jo jāņem vērā, ka darbinieks var atrasties darbnespējā, apmācībās, apmaksātā atvaļinājumā u.c.

Pakalpojuma attīstība esošajās BSAC ēkās Līkumos

Šajās ēkās plānots attīstīt citus sociālos pakalpojumus – pilngadīgu personu ar demenci ilgstošu sociālo aprūpi, krīzes centru ģimenēm ar bērniem, “atelpas brīža” pakalpojumu un radošās darbnīcas/nometnes skolēniem. Ēku sasniedzamība ar personīgo autotransportu ir laba, jo pie BSAC pievedošais ceļš, lai gan ir grants seguma, ir labā stāvoklī. Savukārt BSAC sasniedzamība ar sabiedrisko transportu ir ierobežota un vietējo iedzīvotāju nokļūšana līdz novada centram, kā arī tuvākajam nacionālās nozīmes attīstības centram - Jēkabpīlij ir apgrūtināta, jo autobuss kursē tikai trīs reizes dienā – no rīta pulksten 7:01 un vakaros pulksten 17:06 (tikai darba dienās un skolas laikā) un 18:24.

No pakalpojumu perspektīvas, novadā un tā apkārtnē trūkst arī pakalpojumu bērniem ar FT. Lai gan dienas centra pakalpojums šai mērķa grupai tiek piedāvāts Pļaviņu novadā un Jēkabpils novadā nodibinājumā “Mārtiņa Fonds”, pakalpojumu klāsts bērniem ar FT BSAC apkārtnē nav pietiekams. “Atelpas brīža” pakalpojuma attīstīšana esošajā infrastruktūrā būtiski paplašinātu pakalpojumu daudzveidību Salas novada apkārtnē, kā arī, ņemot vērā salīdzinoši labo autoceļa infrastruktūras kvalitāti un jau iepriekš pieminēto ainavisko vērtību, būtu iespējams pieprasījums no mērķa grupas.

Pašvaldība apsver iespēju Līkumu ēku kompleksā attīstīt arī krīzes centru, un krīzes centru ģimenēm ar bērniem, tādējādi daudz vairāk koncentrējoties uz sociālo darbu ar ģimenēm, novēršot risku, ka bērni tiktu ievietoti ilgstošas aprūpes iestādē.

Ņemot vērā, Salas novadā un apkārtējos novados netiek piedāvāts ilgstošas aprūpes pakalpojums specifiski pilngadīgām personām ar demenci, BSAC un pašvaldība norāda, ka nākotnē šim pakalpojumam varētu būt pieprasījums. Infrastruktūras atrašanās vieta ir piemērota ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma sniegšanai, jo apkārtējā vide ir mierīga un ainaviska.

Attiecībā uz radošo darbnīcu/vasaras nometņu attīstīšanu BSAC ēkā - infrastruktūra ir piemērota šāda pakalpojuma attīstīšanai, jo rada iespēju bērniem nometnē nodrošināt daudzveidīgas aktivitātes.

Pēc tehniskās apsekošanas rezultātiem ēku stāvoklis vērtējams kā apmierinošs. Nozīmīgākie rekomendējamie ieguldījumi infrastruktūrā ir - apkures sistēmas uzlabošana un ēku siltināšana, lietus ūdens novades sistēmas sakārtošana, vides pieejamības nodrošināšanas risinājumi u.c.. Provizorisks ieguldījums ēku infrastruktūrā, kas tiek pieņemti aprēķinā, ir aplēsti 650 EUR vērtībā uz vienu kvadrātmetru, kas kopā veido 1,1 milj. EUR. Salīdzinot situāciju pirms un situāciju pēc infrastruktūras uzlabojumiem (pilnu aprakstu un pieņemumus skat. 3. nodaļu), ieguldījumi tehniskā stāvokļa un energoefektivitātes uzlabošanā gadā ļautu ietaupīt 20,6 tūkst. EUR, jo samazinātos izdevumi apkurei, elektroenerģijai un atjaunošanas būvdarbiem.

Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Ņemot vērā, ka SAM 9.3.1. paredzētās darbības neatbalsta ieguldījumus ilgstošās aprūpes pakalpojumu infrastruktūrā un ņemot vērā, ka lielākajā daļā gadījumu attīstāmā pakalpojuma klienti nebūs DI mērķa grupa, finansējumu sociālās infrastruktūras pilnveidei rekomendējams piesaistīt no

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā ēkā saistās ar bērnu aprūpes reorganizācijas un esošās ēkas būvdarbu plānošanu – bērnu pārvietošanu organizēt līdz brīdim, kad esošajā ēkā tiek uzsākti būvdarbi. Ņemot vērā, ka abu rīcības virzienu nodrošināšanai tiktu piesaistīti atšķirīgi finansējuma avoti – izaicinājums ir laika plāna izstrāde, ņemot vērā atšķirīgos projekta uzsaukuma laikus.

Pielikumi

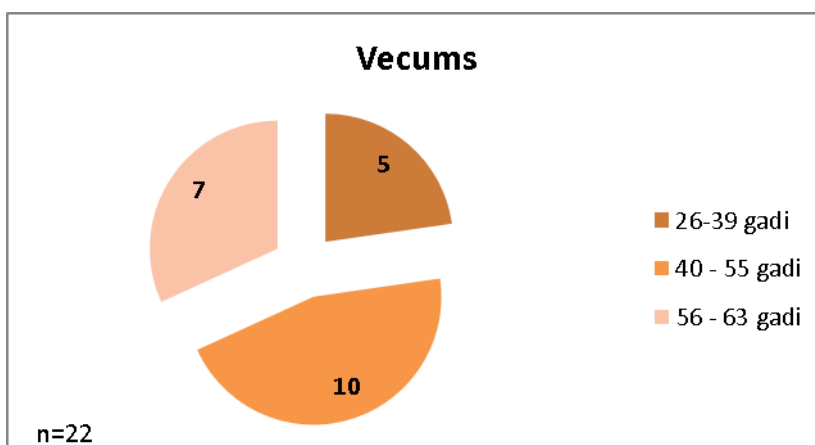
1. pielikums. Darbinieku aptaujas rezultāti

BSAC uz 2016. gada 6.decembri **kopskaitā strādā 26 darbinieki**, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 14 (kas veido 54% no darbinieku kopskaita)**, **saimnieciski tehniskais personāls ir deviņi (kas veido 35% no darbinieku kopskaita)**, administratīvais personāls ir divi – direktora vietnieks un sekretārs (kas veido 8% no darbinieku kopskaita) un viens vadītājs (kas veido 4% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītājs ir Juris Boķis.

Kopējais bērnu skaits BSAC ir 32 (uz 2016. gada 6. decembri). Uz vienu bērnu iestādē ir 0,81 darbinieks, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,44. Tomēr jāņem vērā, ka no 32 bērniem seši bērni ikdienā neuzturas BSAC, jo atrodas citviet – rehabilitācijas centrā “Solis Piebalgā”, bērnu psihoneiroloģiskajā slimnīcā “Ainaži” vai pirmsadopcijas aprūpē. Secināms, ka **reālais aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu faktiski vērtējams kā 0,54**.

Dzimums, vecums un dzīvesvieta

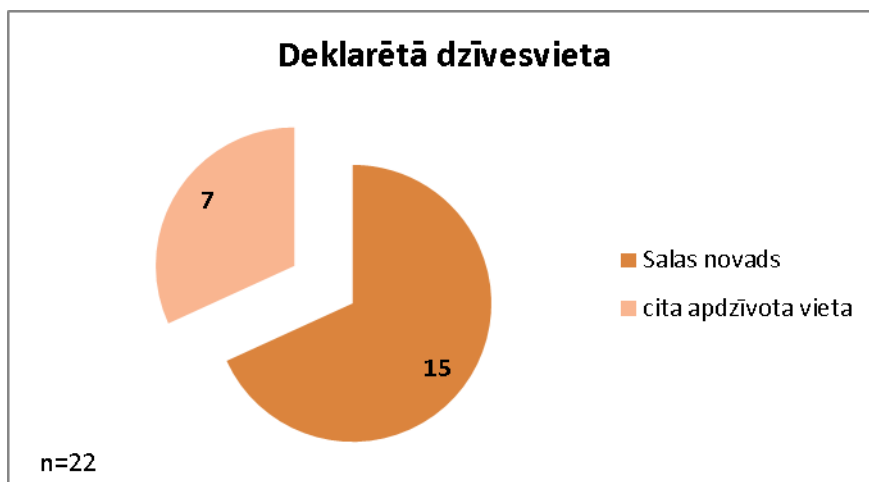
No aptaujātajiem 22 BSAC darbiniekiem 15 ir sievietes un septiņi – vīrieši. Darbinieki ir vecumā no 26 līdz 63 gadiem.

Attēls 1. BSAC darbinieku sadalījums pa vecuma grupām.

Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Salas novadā (15 darbinieki). Jēkabpilī deklarēti četri darbinieki, bet Jaunjelgavas, Krustpils un Madonas novados – katrā pa vienam. Divos gadījumos darbinieku faktiskā dzīvesvieta atšķiras no deklarētās dzīvesvietas, tomēr tā atrodas Salas novadā: vienā gadījumā – personai, kas deklarēta Madonas novadā, otrā gadījumā – personai, kas deklarēta citviet Salas novadā.

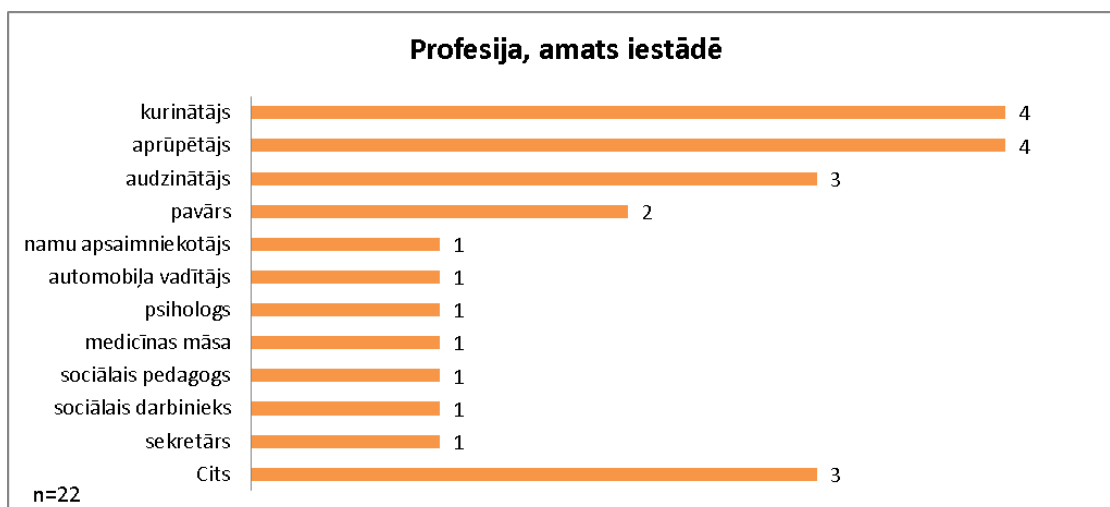
Līdz ar to secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – četrus darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai ir līdz 3km ieskaitot, papildus 13 darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir līdz 15 km, trīs darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir līdz 30 km un divu darbinieku gadījumā – vairāk nekā 30 km.

Attēls 28. BSAC darbinieku deklarētās dzīvesvietas.

Darba stāžs un nodarbošanās

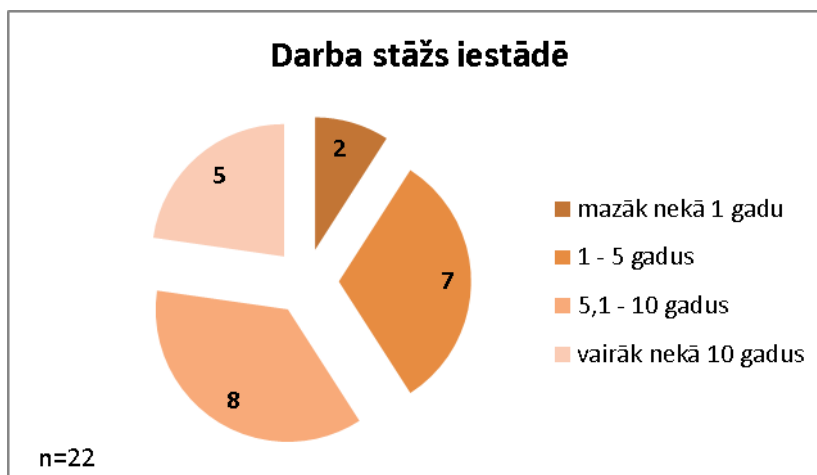
Visvairāk iestādē ir kurinātāju (4) un aprūpētāju (4). No citām profesijām, kas nav minētas sarakstā, bet atzīmētas papildus, iestādē ir nodarbināti šādi: direktora vietnieks saimniecības jomā, noliktavas pārzine, saimniecības darbinieks. Iestādē viens no darbiniekiem apvieno divu profesiju, amatu pienākumus – automobiļa vadītāja un saimniecības darbinieka pienākumus.

Attēls 3. BSAC darbinieku profesijas un amati.

18 iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta – 15 darbiniekiem tā ir pilna laika slodze un trīs darbiniekiem tā ir nepilna slodze. Trīs darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, vienam BSAC ir pamata darbavieta un diviem – papildu darbavieta. Jomas, kurās šie trīs darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir pedagogija, psihologa konsultācijas un tirdzniecība.

Analizējot pēc darba stāža iestādē, divi darbinieki iestādē strādā nepilnu gadu un septiņi – līdz pieciem gadiem. Iestādē ir vairāki ilglaicīgi darbinieki – kuri BSAC strādā pat vairāk nekā 25 gadus (Tātad šie darbinieki BSAC strādājuši arī laikā, kad tas vēl bijis Ābeļu bērnu nams). Divi no tiem ir aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki un viens – saimnieciski tehniskā personāla pārstāvis.

Attēls 4. BSAC darbinieku darba stāžs BSAC.

Izglītība

Iestādes darbiniekiem ir iegūtas šādas izglītības (tabulā apkopota informācija par augstāko iegūtās izglītības līmeni):

Izglītības līmenis	Darbinieku skaits, kam tā ir augstākā iegūtā izglītība	Iegūtā izglītība un nodarbinātības jomas BSAC
Maģistra grāds	1	Izglītība: Psiholoģija <i>Nodarbinātības joma: Bērnu aprūpe un rehabilitācija</i>
1. vai 2. līmeņa augstākā izglītība	6	Izglītība: māksla, pedagoģija, speciālā pedagoģija, sociālais darbs, datortīklu sistēmu administrācija, kā arī neprecizētas jomas izglītība <i>Nodarbinātības jomas: Bērnu aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Profesionālā vidējā izglītība	7	Kvalifikācijas: šuvējs, ārsta palīgs, pārtikas tehnologs, pavārs, uzskaitvedis, mežsaimniecības tehniķis, kā arī neprecizēta kvalifikācija <i>Nodarbinātības jomas: Bērnu aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi, administrācija</i>
Vispārējā vidējā izglītība	7	<i>Nodarbinātības jomas: Bērnu aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi, administrācija</i>
Pamatizglītība vai zemāka	1	<i>Nodarbinātības joma: saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Kopā	22	

Tabula 1. BSAC darbinieku augstākie iegūtie izglītības līmeņi.

No 22 aptaujātajiem darbiniekiem pieci norādījuši, ka viņiem nav nekādu profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecināšu dokumentu. Pārējie (17) darbinieki izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības. Vairākkārt minētas šādas apmācību tēmas: “bērnu tiesību aizsardzība”, “sociālā aprūpe”, “sociālo darbinieku profesionālā pilnveide”. Minētas arī tādas tēmas, kā speciālās izglītības pedagoģija, aprūpe, ārsta palīga-medmāšas pārkvalifikācijas apmācības, ugunsdrošība

un aizsardzība, mehanizatora apmācības, elektrodrošības apmācības, apkures katlu operatoru apmācības, motorzāģa lietošanas apmācības un apmācības kosmētikas skolā.

No 11 aptaujātajiem bērnu aprūpē iesaistītajiem darbiniekiem divi norādījuši, ka viņiem nav profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācības apliecināšu dokumentu. No pārējiem deviņiem aprūpes darbiniekiem divi nav norādījuši konkrētas apmācību tēmas.

Savukārt no astoņiem aptaujātajiem tehniskā personāla pārstāvjiem, divi norādījuši, ka viņiem nav profesionālo pilnveidi vai kvalifikāciju paaugstinošu apmācību dokumentu. Tomēr tikai viens tehniskais darbinieks ir norādījis konkrētas apmācību tēmas – viens no kurinātājiem norādījis, ka ir izgājis mehanizatora apmācības, apkures katlu operatoru apmācības un motorzāģa lietošanas apmācības. Detalizētāks atbilžu sadalījums redzams tālāk pievienotajā tabulā.

Apmācību tēma	Apmācības izgājušo darbinieku skaits
Ar bērnu aprūpi saistītas apmācības:	
Speciālās izglītības pedagoģija	1
Sociālā aprūpe	5
Aprūpe	1
Bērnu tiesību aizsardzība	3
Sociālo darbinieku profesionālā pilnveide	2
Ar medicīnu saistītas apmācības:	
Ārsta palīga-medmāsas pārkvalifikācijas apmācības	1
Tehniskās prasmes:	
Ugunsdrošība un aizsardzība	1
Mehanizatora apmācības	1
Elektrodrošības apmācības	1
Apkures katlu operatoru apmācības	1
Motorzāģa lietošanas apmācības	1
Apmācības citās jomās:	
Kosmētikas skolas apmācības	1

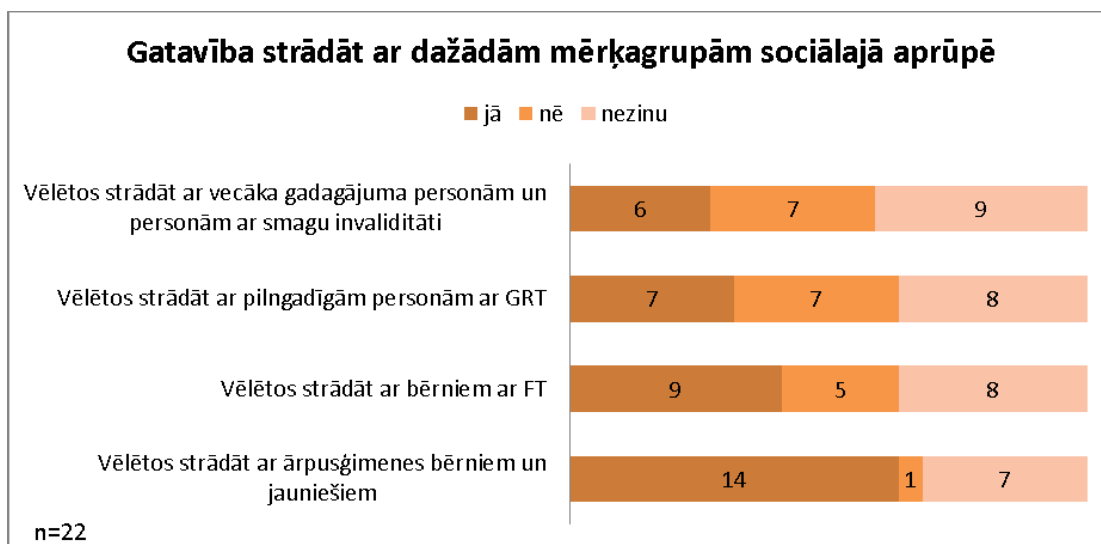
Tabula 2. BSAC darbinieku izietās apmācības.

Gatavība strādāt dažādu pakalpojumu sniegšanā

Domājot par nākotni iestādes reorganizācijas gadījumā, darbiniekiem aptaujā tika uzdots jautājums par to, kādās aprūpes vai citās jomās viņi būtu gatavi turpināt darba attiecības.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 14 no 22 iestādes darbiniekiem, viens nevēlētos un septiņi nezina, vai vēlētos.
  - Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos deviņi un nezina divi; saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos trīs, nevēlētos viens un nezina četri.
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos deviņi iestādes darbinieki, pieci nevēlētos un astoņi darbinieki pašlaik nezina, vai vēlētos to darīt.

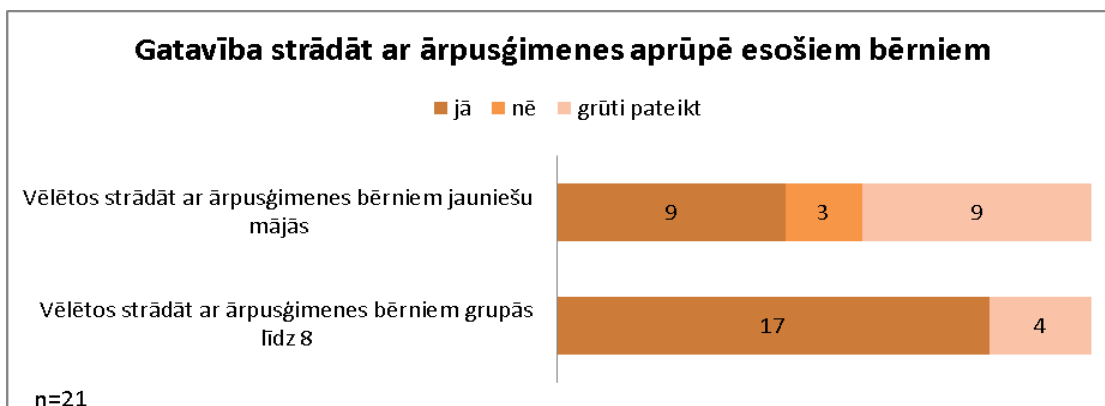
- Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos četri, nevēlētos trīs un nezina četri; saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos četri, nevēlētos viens un nezina trīs.
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt septiņi iestādes darbinieki, septiņi nevēlētos strādāt un astoņi šobrīd vēl nezina, vai vēlētos strādāt.
  - Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos trīs, nevēlētos trīs un nezina pieci; saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos četri, nevēlētos divi un nezina divi.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt seši iestādes darbinieki, septiņi nevēlētos un deviņi darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos.
  - Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos divi, nevēlētos četri un nezina pieci; saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos četri, nevēlētos divi un nezina divi.

Attēls 59. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālajā aprūpē.

Tādējādi secināms, ka ar citu mērķa grupu iestādes darbinieki būtu gatavi un ieinteresēti strādāt retāk nekā ar bērniem ārpusģimenes aprūpē. Taču vienlaikus salīdzinoši liels skaits darbinieku būtu gatavi vai domā par gatavību strādāt ar citām mērķa grupām.

Darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Attiecībā uz darbu ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem – jaunajā aprūpes formā, t.i., grupās līdz 8 bērniem un vienā ēkā ne vairāk kā trīs grupas, ir gatavi strādāt 17 iestādes darbinieki (no 21, kas atbildēja uz šo jautājumu). Strādāt jauniešu mājās, t.i., kur dzīvo jaunieši no 15 gadu vecuma, kopskaitā ne vairāk kā 12, pārliecināti būtu gatavi strādāt krietni mazāks skaits darbinieku – deviņi. Viens darbinieks norādījis, ka vēlas strādāt ar mērķagrupu citā formā – proti, turpināt darbu, kā līdz šim, jo uzskata to par labu esam.

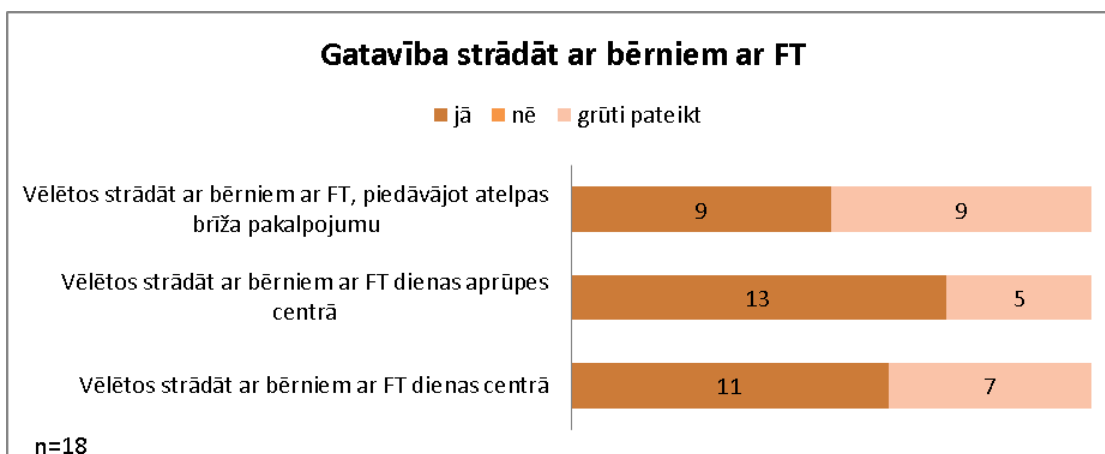

Attēls 6. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Divi iestādes darbinieki ir norādījuši, ka viņiem būtu nepieciešamas papildu apmācības šādu pakalpojumu sniegšanā. Kā nepieciešamo apmācību tēmas tiek minēta C kategorijas automobiļa vadītāja kursi un vadīšanas tiesības.

Astoņi iestādes darbinieki norāda, ka viņiem nebūtu nepieciešamas apmācības šāda pakalpojuma sniegšanā un 11 darbinieki nav pārliecināti / nezina, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Attiecībā uz darbu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – dienas centrā darbā ar šo mērķa grupu vēlētos strādāt 11 personas (no 18, kas atbildēja uz šo jautājumu), dienas aprūpes centrā – 13 personas, atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavi sniegt deviņi darbinieki.

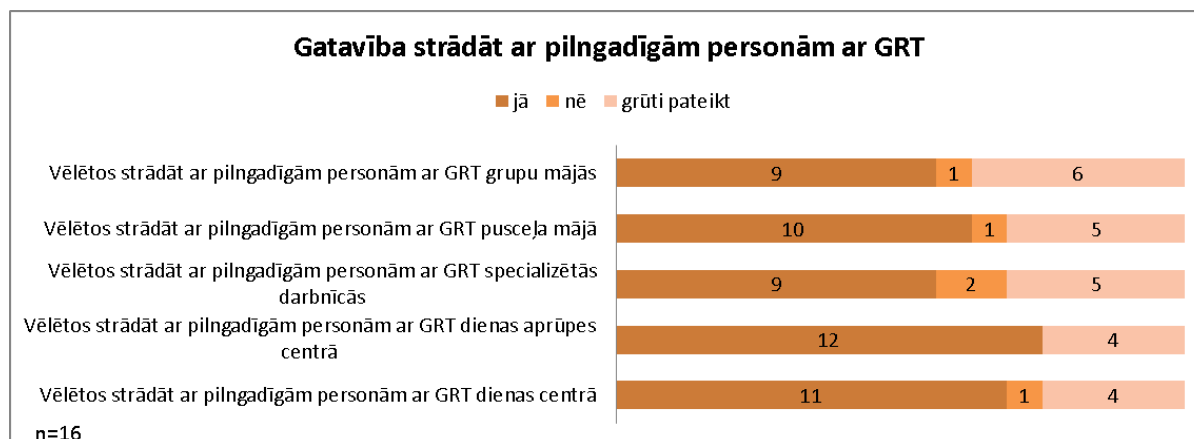

Attēls 710. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar bērniem ar FT.

Darbam ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem apmācības noteikti būtu nepieciešamas trīs no 18 iestādes darbiniekiem. Specifiskas apmācību tēmas, kādas būtu nepieciešamas, darbinieki nav norādījuši. Septiņi darbinieki norādījuši, ka viņiem speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un astoņi darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Attiecībā uz pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem grupu mājās un specializētajās darbnīcās strādāt vēlētos deviņi iestādes

darbinieki (no 16, kas ir atbildējuši uz šo jautājumu), pusceļa mājā būtu gatavi strādāt 10 darbinieki, dienas aprūpes centrā – 12 darbinieki un dienas centrā – 11 darbinieki.

Attēls 8. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar pilngadīgām personām ar GRT.

Darbam ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem speciālas apmācības būtu nepieciešamas noteikti diviem no 16 darbiniekiem. Specifiskas apmācību tēmas, kādas būtu nepieciešamas, darbinieki nav norādījuši. Pieci darbinieki norādījuši, ka apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un deviņi darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti. Attiecībā uz vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti dienas aprūpes centrā un atelpas brīža pakalpojumā vēlētos strādāt deviņi iestādes darbinieki (no 15, kuri atbildējuši uz šo jautājumu), aprūpes pakalpojumā mājās un pansijā būtu gatavi strādāt septiņi darbinieki.

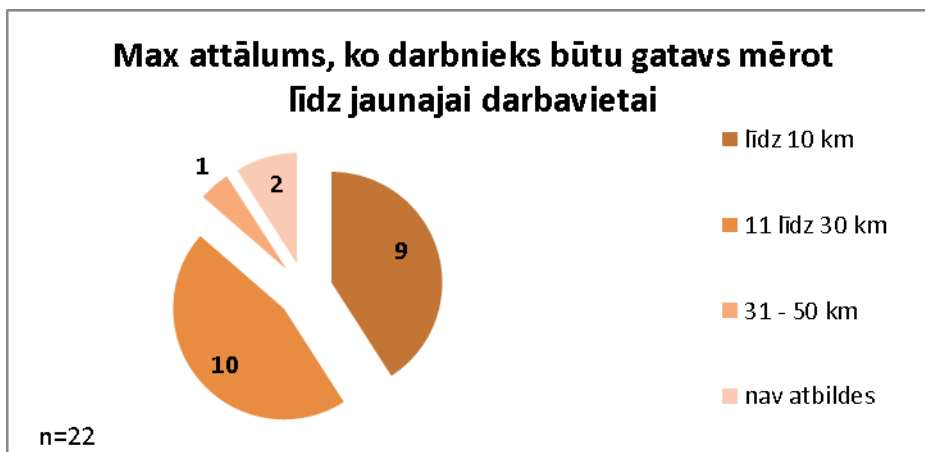

Attēls 9. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Darbam ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti speciālas apmācības būtu nepieciešama diviem no 15 darbiniekiem. Seši darbinieki norādījuši, ka specifiskas apmācības tiem nav nepieciešamas un septiņi nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības. Kā indikatīvās – nepieciešamās apmācību tēmas norādītas šādas: saimnieciskie jautājumi, vecu ļaužu aprūpe, psiholoģija un vecumposmu īpatnības.

Attiecībā uz iespējamo nodarbinātību citā tematiskajā jomā un profesijā, papildus iepriekš minētajām – no iestādē strādājošajiem 22 darbiniekiem citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt divi iestādes darbinieki, deviņi nevēlētos un 11 darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt.

Attiecībā uz maksimālo attālumu līdz citai darbavietai, ko darbinieki būtu gatavi mērot, tas ir būtiski atšķirīgs. Nepilna puse būtu gatava mērot attālumu līdz 10 km, apmēram tikpat – līdz 30km. Viens darbinieks ir norādījis, ka ir gatavs mainīt dzīvesvietu jauna darba gadījumā.

Attēls 1011. Maksimālais attālums, ko darbinieks būtu gatavs mērot līdz jaunajai darbavietai.

2. pielikums. Plānošanas semināros identificētie BSAC un pašvaldības precizējamie un neskaidrie jautājumi, riski

Šajā pielikumā apkopotas BSAC un pašvaldības pārdomas un neskaidrības, kas radušās attiecībā uz turpmākas bērnu aprūpes plānošanu un tika identificētas plānošanas semināros 2016. gada 12. decembrī un 2017. gada 16. janvārī.

Attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi **neskaidrie jautājumi** ir šādi:

- 1) Vai izmaksu tāme Biržu ēkai, uz kuru tiktu pārcelti bērni, ir obligāti iekļaujama reorganizācijas plānā?
- 2) Vai būtu iespējams piesaistīt papildu finansējumu apkures sistēmas nomaiņai divstāvu ēkā Biržos?
- 3) Vai pašvaldībai jāpiedāvā ilgstošas bērnu aprūpes pakalpojumi citu pašvaldību klientiem?
- 4) Kā tiks organizēta speciālistu pārkvalificēšana?
- 5) Vai no SAM 9.3.1.1. ir iespējams piesaistīt finansējumu pakalpojuma "atelpas brīdis" infrastruktūras pilnveidošanai?

Attiecībā uz infrastruktūras **attīstīšanu** BSAC pauž ieteikumu, ka nepieciešams nodrošināt ciešāku komunikāciju starp politikas veidotājiem un BSAC attīstības projektu izstrādē, lai tiktu labāk izprasta dažādu bērnu aprūpes iestāžu specifika.